

ԲԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՄԱՐՏ 25, 1911.

ՆՊ 13

ՊԵՆՏԻ ՄՍԽՍՈՒՍԼԱՐ

“ԱՐԵՒԵԼԲ”ԻՆ ԻԼԲ ԽԱԹԱՍԸ

Եվ վերջի հաֆթա Արեւելքին Քրիստոս
կէ կերէչէ չըգիրչ օլաուղունու եազմը
խալք : Թերթօն մագամընտա նէշը էթ-
տիյի պու պէնտլէր սիւիէսինի Մարա
Պտէ պիթիւրտի, վէ անշաղլաւքի, Արեւելքին
սէր մուհարրիւրի Օտեան էֆ. Սիւնն իս-
մինսէ պիր Ֆրանսըզըն քիթապընը թէր-
ճէմէ էտէրէք էրմէնի գարիյունա զիզըյ-
մէթ պիր մաթա տէյու թագտիւմ էյլէմիշ
տիր : Մէզքիւր քիթապըն միւհթէվիյաթը
Օտեան էֆ. նին տէ թահգիգ վէ թէֆթիշ
էտէրէք պիւիպ ինանտըզը շէյլէր իսէ,
պիթթապի աաէմ քէնտի ինանտըզը շէյի
վազ էթմէյէ հուրը տըր, շու գատար քի
քէնտի սէօզլէրի իչիւն տէ քէնտիսի մէ-
սուլ թութուրը : Եօզ էկէր Օտեան էֆ.
քէնտիսի օ քիթապըն միւհթէվիյաթընը
թէֆթիշ էտիպ անըն սըհհէթինէ քէն-
տինճէ թէյազգիւն էթմէմիշ իսէ, օ հալ-
տա եինէ քէնտիսի մէսուլիյէթտէն մաֆու
օլամազ : Ջիւնքի պիր զագէթա մուհարրիւրի
քէնտի գարիյունընը քէնտինճէ պիւիպ ինան-
տըզը հագիգաթա իրչատ էթմէքիլի մանէն
վատ էյլէմիշ պուլունույօր : Խուսուսա էհալի-

նին էն մուգատտէս աաա էյլէտիյի շէյլէր
ալէյհինտէ պիր թագըմ ազվիյաթ վէ հէ-
զէյանտա պուլունան պիր քիմսէ քէնտի
տէտիքլէրինին հագիգաթընա էմին տէյիւ
իսէ աահա զիյատէ թագպիհէ շայան օ-
լուր : Պինաէն ալէյհ պիզ պու Թերթօն
իչիւն եալընըզ ճինսինի ճիպիլիյէթինի
պիւլէտիյիմիզ պիր Ֆրանսըզը մէսուլ
թութմայըպ անը թէրճէմէ էտէրէք պի-
զէ թագտիւմ էտէն զաթը, Երուանդ Օտ-
եան էֆ. յի տէ մէսուլ թութար իզ : Պի-
նաէնալէյհ տէյէճէքլէրիմիզի պու իքի
զաթըրըն միւթթէհիտ հէյէթինէ եանի
«Միւսիւ Սիմօն—Օտեան էֆ.» յէ թէվճիհ է-
տէճէյիզ :

Եվ վերջա շունը տէյէլիւմ քի, պիզ պու
թահրիւրաթըն էհալիմիզին տինի հիսսիյա-
թընա մուղայիր օլմասընտան, եախօա տ-
նըն պազը սատէտիլլէրինին ֆիքրինի գա-
լըշարըպ թէօքէզիմէսինէ սէպէպ օլաու-
ղունտան թէշէքքի էթմէյէճէյիզ : Հագի-
գաթ միւզաքէրէ էալիւր իքէն պէլքի պա-
զըրըն իչինէ կէլմէզ : Լաքին պու շէյ
հագիգաթըն սէրպէսթ թէհարրիւրինէ մա-
նի օլմամայը տըր : Քէզալիք պիզ, «Պու
շէյլէրի սէօյլէմէնին վազթը տահա կէլ-
մէմիշ» տէյու տա իթիւրազ էթմէյէճէյիզ :
Պիր գապլ հագիգաթ իսէ էր եա կէճ

իւան հտիւմէլի տիր : Պիր ազ եվել եա պիր ազ սոնրա օլմուշ օլմասը պագէն չօգ ֆարգ հտէր իսէ տէ , շիմոի օնուն իշին տէ տավա էթմէյէճէյիզ :

Պիզիմ իշին աալ սիւալ շու տրր : Պու աէնիլէնէր հագիգաթ մը տըր : Պու սիւալա ճէվապ վէրմէզտէն եվել պիր աէֆա մէզքիւր թահրիրաթըն մէալընը մուլթասարէն իֆատէ էթսէք միւնասիպ օլուր :

Մուհարրիր եվելլա թէքլինտէքի թուֆան վէ Ագամ-եւայ նագլիյէթլէրինին սաիր գատիմ միլէթլէրին աասթըրընտան ալընմը հիքեայէլէր օլտուղունը խտիա հտէրէք , խուսուսա եւանըն պիր «էրմա» եէմէսի եիւզիւնտէն պիւթին ինսան ճինսինին գապահաթլը վէ մէսուլ թուլթուլմասը թալիմինի , սիւնէթ պինինի , տիւնեանըն իսիգաթը հագգընտա օլան ըիսլայէթինի վէ պաղը քիլիսէ թալիմէրինի հիճվ ու իսթիհզա հտէր : Սոնրա Ահաը Աթիգի էլէ ալըպ , օնտա ըիվայէթ հտիլէն Ղովա , Յուդա , Դաւիթ վէ հմտալի քիմէլէրին նապէճա ֆիլիլէրինի , վէ վէ սու ի թէֆսիլէ վէ իսթիհզայա միւսաիտ պուլունան նիլէ վագըալարը էանա վէ էհվէն պիր սուրէթտէ մահիթապա ալաւազ անլէրտէն եէհօվանըն սիրէթինէ տաիր իշրապ ու իմասթտա պուլունուր : Բէզալիք Ահաը ճէտիտ քիթապլարընը մուալտէզէ հտէրէք ինճիլէրտէքի նագլիյէթլէրին մէվսուգ վէ իթիմասա շայան օլտուղունու ինքեար իլէ , Յիսուսըն թարիիսի պիր զաթ օլմասըղընը վէ անըն սօղուշու վէ միւնիլէլէրի հագգընտա եաղըլանլարըն վէ անըն թալիմասթընըն սաիր փուլթիլէրէսթ տինլէրտէն ալընմը օլտուղունը խտիա իլէ՝ Յիսուսըն ախագընտ տաիր տէ իշրապտա պուլունուր : Տին իլէ ախագ արասընտա պիր միւնասէպէթ պուլունմայըլ Խրիսթիյանըղըն սայքի պիւսպիւթին փուլթիլէրէսթլէրտէն ալընմը ա-

յին ու աաաթ վէ թալիմասթ մէճմուի օլտուղունը խտիա հտիյօր :

Փագաթ պու պահալարընտա Ալլահ վէ Բրիստոս վէ քիլիսէ հագգընտա իսթիմալ էթաիյի լիսան իլքինտէն սօնունա գատար հիճվ ու իսթիհզա իլէ տօլու օլուպ , հաթթա ախագա մուլայիր իմասթտալի քէսրէթ իւզրէ պուլունմագտա տրր : Իմոի աալ պահալ ինթիգատ էթմէզտէն եվել «Մ. Սիմօն—Օտեան էֆ.» նին պու թահրիրաթընտալի իլք մուհիմմ իսթայա նաղարը տիգգաթ ճէլպ էթմէք իսթէր իլզ : Պիր աաէմի եա պիր գալը թէնգիտ եա մուհաքէմէ հտէր իլքէն՝ անա հտէպիլէճէյիմիլ էն էանա մուճիպլէրի աթֆ էթմէք , վէ պիր թագըմ մուլայիրի ախագ սաիրգէլէր իմա ու իշրապ իլէ գարիլէրին ֆիքրինտէ մէվղուր պահա ալէյհինտէ սու ի զանն հաալը էթմէք , —պու ուսուլ՝ մուալտէզէնին էն էանա նէվի տիր : Շէրէֆիլ օլան հիշ պիր ախագ միյարը պունա միւսաատէ էթմէզ : Հալ շու քի «Մ. Սիմօն—Օտեան էֆ.» Բ. Մուգատտէսի , եէհօվայը , Յիսուսը , ըէսուլարը , Խրիսթիյանըղը վէ Խրիսթիյանըղը իշթէ պու ուսուլտա մուալտէզէ էթմիլէր տիր : Պէօյլէ պիր ուսուլպ պիր մէհքէմէտէ գուլլանըյա եա պիր շիւարըրտա իսթիմալ օլունտա օ լիսանը գուլլանանը ըսլըգլամագ իճապ հտէր իտի , վէ շէրէֆինի թանըյան հիշ պիր քիմէ պէօյլէ էհվէն լիսանը , Ալլահ հագգընտա տէյիլ , գօնշուսու ալէյհինտէ պիլէ գուլլանմագ իտի : Պիր ճէնքլմէն անը պիր տիկէր ճէնքլմէն ալէյհինտէ տէյիլ՝ սիլէթի նամալիւմ պիր քիմէ ալէյհինտէ պիլէ գուլլանմագ իտի : Լաքին Արեւել՝ գարիյունըն տինի , Բիթապը Մուգատտէսի վէ Ալլահ վէ խէլապքարըղը հագգընտա օ թապիլլէրի պիւսպիւրվա գուլլանմաղը ըէվա կէօրմիւշ տիր :

Պիր տէֆա պիր ինկիլիզ գրիթիգ՝ Բէնան հագգընտա տէմիշ իտի քի Բէնան

Փարիզին սօգազ ակադեմիայի անդամներն էին, քանի որ
պիտակապետ միայն թանկարժեքներն էին
Յիսուս հազարներ տա պէտքէ չէյլէր եղաւ
պիտակ տիր :

Պիզ Արեւելիին սէր մուհարրիբնէն
Եւստակիոս վէ Յիսուսա՝ Պէյօղլունն է հիւսն
տախրէլէրինն ակադեմիայի անդամներն էին
լազ ակադեմիայի անդամներն էին Լազին
տիր : Լազին լիսան գալպին այնքան տիր :
Արեւելիին թերթներն օգուտն հիւս պիր
քիմնէ օնու օգուտուղը իշխն տահա էյի
ատէմ օլամաօրը տիր : Անը օգուտն հէր
պիր ֆէրտին ֆիքրինսէ՝ եա անը եղան-
լար ակադեմիայինն նէֆրէթ վէ զազապ հիստի
ույանմը, եա տա անըն հայաթընտա պիր
ճինս ակադեմիայի թէտէննի, մանէվի հայաթ-
տա լէքէլէնմէք, բուհանի վէ փաք չէյ-
լէրէ իմանալըղը սուլղուսու հասըլ օլ-
մուլ տիր :

Տէհրէրտէն պէրու Գիթապը մուգաւ-
տէն վէ Յիսուս՝ տօսթ վէ տիւշմէն թա-
րաֆընտան թէնդիտ վէ մուախէզէ էտիլ-
միլ վէ հալա էտիլմէքտէ տիր : Վէ Յի-
սուս քէնտիտի հայաթտա իքէն ատէմէ-
րէ մէյտան օգուտուպ քէնտի հայաթընը
թէնդիտ էթմէյէ անլէրի տալէթ էթմիլ
օլուպ թա իքը ասրտան պէրու Խրիսթի-
յանըղը հուրը թէֆթիլ վէ թէնդիտէ միւ-
սաաաէ էյլէմիլ տիր : Լազին Խրիսթիան-
ըղըն էն աճը խափմէրի արաւընտա պի-
լէ՝ Յիսուսը «Մ. Սիմօն—Օտեան էֆ.» նին
էթտիլի կիպի էտնա սաիգէլէրլէ թէֆտի-
ու իզահա գալըլչանլար անճազ քէնտի-
լէրի ակադեմիայի տիւշկիւն օլան քիմնէլէր
օլմուլար տիր :

Վէ պիղծէ իշթէ Արեւելիին էն իքը վէ
էն պէտքիւք խաթապը պուրատա տիր :

Պու կիւն տինլինն վէ տինսիզին, Եւ-
հուտինն վէ Փութիէրէսթին, տօսթուն
վէ տիւշմէնն ակադեմիայի տիրէթ վէ թա-
լիմաթ ճիհէթիլլէ էպնաի պէչէր արա-
ւընտա էն երեքսէք մէվգի թախաի էթ-

տիւլէրի Յիսուսը պիր զէնապէ տէյու
թէրաթմ էթմէքլիք ֆիլվազը Արեւելիին
մանէվի պասարընա վէ ակադեմիայի միայն
տաիր էհալիյէ էյի պիր թէսապիւր վէր-
մէյօր : Միլլէթիմիլ արասընտա մէվճուտ
օլան անճազ պէչ ալթը եհվի զազէթա-
լարտան պիրինն կէսթէրտիլի պու ակա-
լազի թէտէննի միլլէթիմիլ պաիսի էն-
տիլչէ օլսա պիղծէ տէյէր :

Լազին տէնիլէպիլիք քի, մուհարրի-
լէրին ակադեմիայի տիրէթ վէ պու պէնտլէրի
եազմազտա սաիգէլէրի հէր նէ օլուրաա
օլտուն, պիլ օնա տէյիլ, տէնիլէն չէյլէ-
րին մահիյէթինն պազալըմ : Պիզիմ կէչէն
կիւն Օտեան էֆ. իլէ պու պէնտլէրէ տա-
իր վուգու պուլան գըսա միւսահէպէմիլ-
տէ միւմաիլէյհ անլէրտէ սէրտ էտիլէն
ֆիքրլէրին հազիգաթ օլտուղունա վէսլէսէ
էթմէք ճաիլ օլամազ կիպի պիր թալի
իլէ պիղէ սէյլէյօր իտի : Իմտի աճէպա
էյլլէ՞ մի տիր : Շու հալտա պիր տէ մէսէ-
լէյի պու ճիհէթտէն միւթալէա էտիլիմ :
Յ. Գ. Գ.

ՆԻՋԻՆ ՕԼՄԱՍԸՆ

Կէչէն կիւն պիր Խալամ խօճա իլէ վու-
գու պուլան միւսահէպէմիլտէն սօնրա,
միւմաիլէյհ էլիմիլի թուլուպ սըգարազ
պիղէ «Գրիգորեան էֆ. Նիլի՞ն Խալամ վէ
Խրիսթիան պիրպիրլէրիմիլի տահա էյի
անլամայալըմ : Մալիմ տիր քի արամըլ-
տա էն մուհիմմ մէսէլէլէրտէն պիրի հազ-
րէթի Խալա թէալլիւք էտէր : Անա սիլ
պիր ճիհէթտէն պազըպ Ալլահըն օղլու
տէյօրսընը, պիլ տէ պաշգա պիր ճիհէթ-
տէն պազըպ անա Բուհ Ուլլահ տէյօր
իլ : Շու հալտա Նիլի՞ն պիրպիրլիմիլի
տահա էյի անլամայօր իլ,» տէյիպ պու
տէտիլլէրինն տաիր պազըլիզահաթտա պու-
լունտու : Պիզ ճէվապէն, «Էվլէթ, պիլ
հէր նէ գատար տէհրլէրտէն պէրու գօն-
չուլար մագամընտա եաչամըլ իսէք տէ,

էֆքեարձա պիրիպիրէրմիզէ Ձին վէ ճա-
փօնաաքի էհալի գատար էճնէպի պու-
լունմուշ իղ : Արթըզ պու պէօյէ օլմամալը
տըր , » տէտիք : Միւսմսիլէյս սէօղիւնէ
տէվամ էտիպ , « Պու մէմլէքէթտէ սիզ
Խրիսթիյանլարն պիրիպիրնիզէ ասապէ-
թի , քէզալիք Իսլամլար իլէ Խրիսթի-
յանլարն եէքսիկէրի իլէ իթիլաֆ էտէ-
մէմլէրի՝ թէրազգըմըզա էն պէօյիւք մա-
նիէլէրտէն տիր : Վէ պէնճէ պունըն եէ-
կեանէ չարէսի գըզ մէքթէպլէրմիզէ է-
հէմմիյէթ վէրէրէք պու շէյլէրի անլայա-
պիլէճէք վալիտէլէր եէթիշտիրմէք տիր :
Պէօյիւքէր օլաճագլարընը օլմուշ տըրլար :
Պու շէյլէրի չօճուզլարտան , խուսուսա
գըզլարտան պաշլամալը իղ , » տէտի :

Պու միւսահէպէտէ պիզիմ նազարը
տիգգաթըմըզը ճէլպ էյլէյէն խուսուսաթ
աթիտէքիլէր օլմուշ տըր ,

Էվվէլա , պու խօճա էֆէնտինին՝ տինի
տաիրէտէ գըզլըն միւպահասաթա մէվ-
զու օլմուշ օլան իլմի իլահի մէսէ-
լէլէրնտէ պիզ Խրիսթիյանլար իլէ ի-
թիլաֆ արամասը պիզէ փէք խօշ թէսիր
էյլէտի : Վազաա իլանը մէշուլթիյէթտէն
պէրու անասըրը մուլթէյիֆէ արասընտա
սիյասի ճիհէթլէ իթիլաֆ հուսուլունա նի-
չէ թէշէպպիւպէր կէօրիւլիւշ տիր : Հաթ-
թա պու թէշէպպիւպէր էանասընտա տինի
մատտէլէրի պիր թարաֆա գօյարազ պըրֆ
սիյասի մէսէլէլէր իլէ օղրաշմանըն լուզու-
մընտան պահա էտիլմիշ տիր : Լաքին պի-
զէ կէօրիւնտիւ քի պու խօճա էֆէնտի
անասըր արասընտա հագիգի իթիլաֆ ի-
չիւն տահա զիյատէ էսասի պիր մէսլէյէ
նազարը տիգգաթ ճէլպ էյլէմիշ տիր :
Պու մէմլէքէթին կէրէք Խրիսթիյան , կէ-
րէք Միւսլիման էհալիսինին ֆարգըլ ֆըր-
գալարը արասընտա պախի ասապէթ օ-
լան էն մուհիմմ գուվլէթ՝ տինի էֆքեար
ու ազախա , վէ մէզհէպի թէասսիւպ օլ-
տուզու իչիւն պու մէսէլէնին հիւսն ի սու-

րէթլէ թէսլիյէսի պիւա չիւպհէ պիզի ի-
թիլաֆա կէօթիւրէճէք օլան էն մուհիմմ
չարէլէրտէն աստ օլունագ կէրէք տիր :
Վէ պու մագսէտէ վասըլ օլմագ իչիւն իլք
ասըմ հէր քէսին՝ տիկէրնին նօզթա ի
նազարընը անլայապիլմէսի տիր : Խրիսթի-
յան ֆըրգալար պիրիպիրէրմիզի , վէ
Իսլամ , Խրիսթիյան վէ Նէհուտի՝ եէքաի-
կէրիսիզին տինի էֆքեար վէ թէսապիւր-
լարընը արիզ ու ամիգ թէֆթիշ էաէրէք ,
տօղրու ֆիքրլէր թէշէլիլ էթմէյէ , վէ
միւսլէրն մէրթէպէ էյի թարաֆլարընը
կէօրմէյէ չալըմալը իղ :

Մանիէն , խօճա էֆէնին թալիմ ու
թէրպիյէյէ վէրաիյի էհէմմիյէթ տէ տիգ-
գաթըմըզը ճէլպ էյլէմիշ տիր : Էկէր է-
հալիմիզ մէշուլթիյէթին պազասը իչիւն
թալիմ ու թէրպիյէնին գըյմէթինի լայըզ
պիր սուրէթտէ կէօրէճէք օլուրլարա , օ
զէման իքինճի տէրէճէտէն էհէմմիյէթի
հաիզ օլան մէսէլէլէրէ պիրնճի մէվգիի
վէրմէքտէն իհթիրազ էտէր իտիք :

Ճահա կէչէն կիւն՝ Թալլիմ քէնտինին
պիր պաշ մէգալէսինտէ Խնկիլիլ էհալի-
սինին նազարը տիգգաթընը պու մէսէլէ-
յէ ճէլպ ու տապէթ իլէ տէմիշ իտի ,
« Միլլի թալիմ ու թէրպիյէտէ տէրին մէ-
րազլարը օլան , վէ անըն հայաթի էհէմ-
միյէթինի պիլէն ճիւմլէ Խնկիլիլէր քէնտի
վաթանտաշլարընը պիւլթիւն պու մատ-
տէյէ տալիր պիգայտ պուլունմալարընա
պիւա չիւպհէ էնտիշէ վէ զազապ իլէ պազ-
մագաա տըրլար : » Վէ էկէր նիչէ Խնկիլիլ-
լէրն թալիմ ու թէրպիյէ հագգընտա
հիտիյաթը քէնտի վաթանտաշլարընը մէ-
րազ վէ էնտիշէսինի պատի օլույօր իտէ ,
եա պիզիմ հալիմիլ նէ՞ օլմուշ օլուր :
Յիլվազի թալիմ ու թէրպիյէ մէրազը-
լարը մէմլէքէթին պու « հայաթի իհթի-
յաճընը » ճիտտէն տիւչիւնմէք վէ էլլէրն-
տէն կէլէնի իճրա էթմէք կէրէք տիրլէր :

Սալիսէն. Հօճա էֆէնին՝ գըզլարըն թա-

լիմ ու թերպիյէսինէ պու տերէճէ էհէմ-
միյէթ վերմէսի տէ շայանը տիգգաթ
խտի : Վէ պէլքի պու սըրաւա շունու տա
իլավէ էթմէք օլուր քի միւմաիլէյհ քէն-
տի գըղլարընը Ամէրիգալըլարըն մէթէ-
պինէ գօյմաղա սագընմամըշ, պէրաքս
քէնտի ֆիլիինի գալլընա մուվաֆըգ գըլ-
մըշ տըր :

Պիզիմ արամըզտա տախի գըղլարըն
թալիմ ու թերպիյէսինէ լայըգ օլան գըլ-
մէթ վէ էհէմմիյէթ վերիլմէք կէրէք տիր :
Յ Պ Պ .

ԱՆՎԱԼ Ը ՆԱԶԸՐԷ

Պաղտաս-Քէօրֆէզ խաթթը.—Պու կիւն
մէհաֆիլի սիյասիյէտէ էն զիյատէ ճալիպ
ի տիգգաթ մէսէլէ Պաղտատ խաթթընըն
Պաղտատ—Քէօրֆէզ շիւպէսի տիր : Պու
շիւպէյի քիմ եափըպ խտարէ էաէճէք վէ
անըն սօն ուճը նէրէտէ գարար գըլաճաղ
տըր : Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին էֆքեարըն-
ճա պու մէսէլէլէր Ինկիլթէրրանըն Իրան
Քէօրֆէզինտէքի մէնաֆիլի իլէ ալագատար
օլտուղունտան, օ շիւպէնին քիւլիյէն Ալ-
մանիա թահթը իտարէսինտէ պուլունմա-
սընա ըազի օլամաղ : Պու սէպէպտէն Ին-
կիլթէրրա Թիւրքիա իլէ միւզաքէրէ էտէ-
րէք մէսէլէ ի մէզքիւրէյի քէնտի մէնա-
ֆիլինէ մուվաֆըգ պիր սուրէթտէ հալլ ու
թէպիլիյէ էթմէք խաթէր : Պունա Ալմանիա
խարիճիյէ նազըրը պիր Ալման զազէթա-
սընտա ճէվապ վէրէրէք տէմիշ տիր քի,
Պաղտատ խաթթընըն ինչապը էմրի պիր
Ալման գումփանիսալը իլէ Թիւրքիա արա-
սընտա պիր մուգալէլէ ագտը իլէ օլմուշ
պիլթմիշ պիր վագըա օլտուղու իչիւն, վէ
Պաղտատ—Քէօրֆէզ շիւպէսի տախի մու-
գալլէլէտէ տախիլ օլտուղու իչիւն Ինկիլ-
թէրրանըն եախօտ հէր հանկը պիր հէյէ-
թին մէզքիւր շիւպէյէ տաիր նէ Թիւրքիա
իլէ նէ տէ գումփանիա իլէ այրըճա եէնի
պիր մուգալէլէ ագտ էթմէսինէ նէ միւ-
նասէպէթ նէ տէ իհթիմալ վար տըր : Ին-
կիլիլէր պունա ճէվապէն մէզքիւր խաթ-

թա տաիր Ալմանիա տահա պու եագըն-
լարտա Բուսիա իլէ եալընըզ պաշընա իճ-
րաի միւզաքէրաթ էթմիշ օլտուղը հալտէ
մէզքիւր իտտիասը տօղրու օլամաղ տէյու
խարար էտիյօրլար : Ինկիլթէրրա խարիճիյէ
նազըրընըն պու խուսուստա Փարլամէնթօ-
տա պէյան էթտիլի էֆքեարը կէշէն հաֆ-
թաքի նուսիսէմիզտէ եագմըշ իտիք : Թաննի
պու մէսէլէտէն պահա էաէր իքէն Ինկի-
լիլէրին Գիւլիթ հագգընտա օլան իտ-
տիալարընը ըտտ էթմէքլէ պէրապէր,
պու սըրաւա Ինկիլթէրրանըն էլինտէն պիր
շէյ կէլէմէզ օլտուղունը իտտիա էտիյօր :
Եինէ տէ անլաշըլտըրընա կէօրէ Թիւրքիա՝
Պաղտատ—Քէօրֆէզ շիւպէսինին պէյն էլ
միլէլ պիր շէքլէ գօնմասընա վէ պիր իթի-
լաֆ հուսուլունա ըու ի ըիզա կէօսթէրմէք-
տէ տիր : Պիւթիւն մէսէլէ կէրէք Ինկիլ-
թէրրա վէ կէրէք Ալմանիա վէ Թիւրքիաճա
հայաթի օլան պիր թագըմ տիկէր մէսէ-
լէլէրէ ալագատար պուլունտուղու իչիւն
անըն սուրէթ ի թէպիլիյէսինէ հէր թարաֆ-
տան մէրազ իլէ պէքէնիլմէքտէ տիր :

Արզը ը ժիլիսքիւն. Սօն պիր գաշ հաֆ-
թանըն եէրլի վէ էճնէպի զազէթալարընտա
Արզը քիլիթինէ ալագատարիքի մուհիմ
մէսէլէլէրտէն պահա օլունմագտա օ-
լուպ, պուլարտան պիրի Սիօնիզմ տիր :
Նէ՞ տիր Սիօնիզմ : Պաղը նիքպիլիլէրին
խուսուսա Եէհուտիլէրին իտտիասընճա Սի-
օնիզմ, մէմալիք ի էճնէպիյէտէ տիւշարը
էզիյէթ օլան Եէհուտիլէրին Օսմ. հիւքիւ-
մէթի տախիլինաէ իւքեանընա վէ անլէ-
րին վաարթա ի մաիշէթլէրինի թէտարիք
իլէ թէմին ի ըէֆահընա խըսմէթ էթմէք
թէսապիլըրընտան իպարէթ տիր : Հալ պու
քի տիկէրլէրին էֆքեարընճա Սիօնիզմ տի-
յարը էճնէպիյէտէ պուլունան Եէհուտի-
լէրին Արզը քիլիթինէ հիճրէթլէ էնճամ
օրատա պիր Եէհուտի հիւքիւմէթի թէշքիլ
էթմէլէրի թէրթիպի տիր :

Անասըրը մուխթէիֆինին խտարէ վէ իմթիղաճընա միւթէալլըդ միւշքիլաթ, վէ հատիւաթը միւթէլիմէտէն սանքի օսանմըջ օլան հիւքիւմէթ ի Օսմանիյէ՝ տիյարը էճ- նէպիյէտէ պուլունան Եհհուտիլէրին պիր վահիտ պէտէն մագամընտա եալլընըդ Արզը ֆիլիսթինէ միւթէվէճճի՝ օլմալա- լընը սատէ պիր մէսէլէ սուրէթինտէ թէ- լազզը էտէմէյօր : Արզը ֆիլիսթին Եհ- հուտիլէրին վաթանը գասիմիլէրի օլմասը հասէպիյէ քէնտիլէրճէ մէմալիք ի Օսմա- նիյէնին հէր հանկը պիր ճիհէթինտէն զի- յատէ շայանը թէրճի՝ օլմասը անլէրին Եէքիւնէն մէղքիւր տիյարա հիճրէթ էյ- լէմէլէրինէ պիր զէմին թէլքիլ էտէր իտէ տէ, պէս պու գատարը հիւքիւմէթին սուի զաննընը իզալէյէ քեաֆի կէօրիւլէ- մէյէրէք անա մուխալիֆ պուլունմագտա տըր :

Տիկէր պիր մէսէլէ Բուսիա հիւքիւմէ- խինին Գուտար Շէրիֆէ կիտէն Բուս զի- յարէթիլէրինին սայըճա արթմասընա սարֆը մէսաի էթմէսի տիր : Բուսիանըն էն պէօյիւք հէյէթ ի բուհանիյէսի օլան Ս. Փէթրապուրկ Սինօտ մէճլիսի պիր թահ- ըրիւթը ումուիյէ իրսալլըյէ էհալինին Գուտար Շէրիֆի զիյարէթ էթմէսի իչիւն լազըմ՝ կէլէն վէսայիթին թէտարիքինի բուհ- պանլարա էմր էթտիլի կիպի, թէսհիլաթը լազըմէնին իֆասը զըմնընտա տախի հիւքիւ- մէթէ միւրաճաաթտա պուլունմըջ տըր : Պու սուրէթլէ էհալի իչիւն փաւաւիօրք միւշքիլաթը րէֆ, վէ օլ պապտէ լազըմ կէլէն մէսարիֆ հատաը լայըզընա թէն- զիլ էտիլիպ էլի քիշի պիր փաւաւիօրք իլէ կիտէպիլէճէք, վէ Բուս չըմէնտըֆէր վէ վափօր գումիւնիալարը տախի պէլլի թէնգիլաթ եափաճազլար տըր : Թէսհի- լաթտան իսթիֆատէ էտէրէք, պու սէնէ Գուտար Շէրիֆի զիյարէթ էտէն Բուսլա- ընն սայըսը 30,000է պալիղ օլմուշ օլուպ, մէղքիւր սայընըն սէնէ պէ սէնէ արթաճա- ղընտա տա շիւպհէ Եօգ տըր :

Թէտապիր ի մէղքիւրէտէ Բուսիանըն էմէլի՝ Գուտար Շէրիֆէ կիտէն Բուս զիյա- րէթիլէրինին մուհաճէրէթ շէքլինի ալ- մասը, վէ Արզը ֆիլիսթինտէ Բուս նու- ֆուզունըն արթմասը տըր : Պու մագսէտ վէ էմէլինէ վասըլ օլմագ իչիւն տիր քի Բուսիա, Արզը ֆիլիսթինտէքի բուհանի վէ մէտէնի պիլճիւմլէ մէքեաթիլիպի պա- տէմա հէյէթ ի բուհանիյէտէն թէֆրիզ էտիլիպ, Բուս Խարիճիյէ նազարէթինին տախիլէ ի նուֆուզունա թապի թուլթու- մասընա գարար վէրմիշ տիր :

Այմանիսնըն հագրըրըգըսարը.— Մր. Տիլըն Գօնիքէմիօրէրի Բիլիլտէ Այմանիա- նըն մուհարէպէյէ հազըրլանմագտա պու- լունտուղունա տախի շէօյլէ Եազըյօր, «Շու վազըա ի զարիպէ Էվրօփատա հէր էհլի սիյասէթին մալիւմիւ տիր քի, Այմանիա Շարգ հուտուտընը պու Եազընլարտա Բու- սիա իլէ հասըլ էթտիլի իթիլաֆիլա թէէ- մին էթտիլի վէ Էվրօփատա քէնտինին նուֆուզու ճիւմլէյէ ֆաիզ օլտուղու պիր սըրատա՝ էվլէլէրինտէն զիյատէ պիր շիտ- տէթլէ մուհարէպէ հազըրլըգըսարընը իլէրի կէօթիւրմէքալէ տիր : 4—5 միլիօն ապէրի վէ տէհէթլի պիր տօնանմասը պուլունուպ Էվրօփատա տա գարչսընա չըգաճագ պիր իթթիհասա մէվճուտ օլմատըղը հալտա պունտան տահա միւսաիտ պիր հալ խէ- յալ էտիլէմէզ : Եինէ տէ կէրէք օրատուճա վէ կէրէք տօնանմաճա թէպէիտ ի գուվիլ- թէ սուսամըջ տըր : Մէյտանտա միւսա- տէմէ եա մուհարէպէ Եօգ իքէն պիլէ, Այմանիա՝ Էվրօփա միլլէթլէրինին մահվընը պախ օլան ինսաֆսըլ պիր մուհարէպէ իլէ մէշղուլ տըր : Այմանիանըն խարիճիյէ նազըրը կէլէն կիւն ազընտան շու մէալ- տա պիր սէօղ գաչըրտը, Այմանիանըն թէհաիտամիզ պիր փէրտէ իլէ սէօյլէյէ- ճէյի վագթ եագլաչըյօր, պու սէպէպտէն պիլէ Բուսիանըն տօթլուղու լազըմ տըր : Գօնթ Էրէնթալ տախի Պուտափէսթալ սիյասի հալանըն թէպէտտիլաթա մարուզ պիր հալտա օլտուղունտան պահա էյլէտի վէ Ալթիւրիա քէնտինին պիրինճի տէրէճէ- տէն հարպ սէֆինէլէրինին սայըսընը 16յա

իսկապ էթմէք նիյէթինտէ օլտուղունը իսպէր վէրտի : Իմտի էյէր պու մէմէքէթ էհալիսի (Ինկիլիլէր) պու խապէրլէրտէն միւթէնէպպիհ օրնազլար իսէ՝ Տրէյք, Նէլ-սըն, Գրօմուէլ վէ Ուէլինկթըն պիլէ էմ-վաթտան գըյամ էտիպ պիլզէ կէլսէլէր պիլզի անմագլար ճէննէթի հագգընտա լույսլար կէօրտիլիւմիւզ շու ույգուտան ույանտըրաւայաճագլար տըր :

Ալմանիանըն հագիլզի մէվգիլի վէ թէ-սավլուրաթը պու խէ, քէնաիլէրինի Ալմանիանըն գուճաղընա աթմագտա օլան քիւ-չիւք տէվէթլէր միւթագպէլտէ անըն եէ-տինտէ նէ՞ գատար պիր խթիգլալիյէթէ իւմիտ էտէպիլիլէր, պու անլէր իլիւն տիւ-չիւնէճէք պիր մէսէլէ տիր :

Ինկիլիզնէ Քիքապը մուգասսէս.— Քիթապը մուգատտէս Ինկիլիզնէյէ էն էվ-վէլ Ուիլիլիթ թարափընտան 1382—1388 տէ վէ թա եագըն վագթլարատէք խթի-մալ օլունան րէսմի քէրճէմէ Գրալ ճէյմ-սին էյաւընտա թէրճէմէ օլունմուշ վէ 1611 Մարտընտա թապ էտիլմիլ իտի : Պու սէնէ Ինկիլիզնէ թէքէլիւմ էտէն գավմլար պու թէրճէմէնին 400 իւնճիւ րէսի սէնէի տէվ-րիյէսինի իճրա էտիյօրլար : 400 սէնէտէն պէրու խթիմալ օլունան պու թէրճէմէ հալա միւթէպէր ատտ օլունուպ անճագ 1881—1885 տէ պունուն թասհիհ օլուն-մուշ պիր թէրճէմէսի իճրա էտիլտի : Պու «Գրալ ճէյլն Թէրճէմէսի» թէսմիյէ օլունան թէրճէմէյի քիմին եափտըղը մա-լիւմ տէյիլ իսէ տէ, պու 4 տէհր զար-փընտա անըն լիսան վէ ուսլուպը Ինկիլիզ էտէպիլյաթընտա վէ հայաթը միլլիյէսին-տէ ազիմ թէպէտտիւլաթ հասըլ էյլէմիլ տիր : Թալլաղըն պիր պաշ մէգալէսինտէ տէնիլտիլի իւզըն Ինկիլթէրա վէ Ամէրի-գատա պու 400 իւնճիւ րէսի սէնէի տէվ-րիյէյի իճրա էթմէքտէն մագսէտ, «էհալի արաընտա Քիթապը Մուգատտէս հագ-

գընտա կիթտիքճէ արթմագտա օլան հիստի հիւրմէթի իղհար էթմէքլէ պէրապէր, անտէ պուլունան իլհամա տօղրու տահա զիյատէ մէրագ վէ մուհապէթ ույան-տըրմագ տըր : » Շու հալտէ պիլզիմ արա-մըզտա Քիթապը Մուգատտէս խայ-լիճա իհմալ էտիլմէքտէ, հաթթա անը հիճվ ու խթիհզա մատտէսի էտէրէք է-հալիմիլի անըն թէէսիլի տաիլէսինտէն ուզագ սագլամաղա պիր ճէհտ վար իքէն, Ինկիլիլ էհալիսի օ գատիմ Քիթապը է-հալիլէ տահա զիյատէ սէվտիլմէյէ չալը-շըյօրլար :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

Ֆ Ա Ր Գ

ՓՐՕՖ. Յ. Ա. ՊԷՋՃԵԱՆ, ԱՅՆԹԱՊ

[Իլլյան] ու նուսիսիցսէ միւնքիւմ փոփաօրն պու պիսիսի «ՍՍ» օկիլ իսիլ իսէ օկ, անըն օկիւմը Ան-սօրմըն փիլզիքսէ գըշը սէպիսիսիսէն սիլզէ եէրիլիւմիլ օրուպ, պու օկիւ պու միւնքիւմ անըն մագսէրնը քալ ու նէշը հսիլ իլ :

ԲԱՆԴԻԻՄԱ]

Թէհարիլյաթը իլմիյէյէ վէրտիլի սու-հուլէթ վէ նէթիճէլէրինին վիւսաթը վէ քէսրէթի ճիհէթինտէն հաիլ օլտուղու է-հէմիլյէթ նօզթաի նազարընտան Սիլի-քրօսօփի (Spectroscope) նամ ալէթ պի-թիլտիլիմիլ ասըն էն պէլի իլթիլաթ-թընտան տըր : Մէգքիւր ալէթ էն սատէ շէքլինտէ միւսէլէս պիր պիլլօր օլուպ, շէմին նուրու վէ եախօտ տիկէր հէր հանկը պիր մէնպատան սուտուր էտէն զիյա անըն քիւթլէսինտէն (պէտէնինտէն) կէչիլիլաիքտէ, էօնիւնէ գօնուլան պէյազ պիր փէրտէ իւզէրինտէ, վէ տահա էյիսի պիր գարանլըգ մէսափէտէ, ալաիմ իւս սէմանըն էլվանընա պէնզէր, վէ այնի սըրա իլէ տիլիլմիլ րէնկէր շէրիսի մէյաանա կէթիլիլ քի քալլ (spectrum) թէսմիլյէ օլունույօր : Մէգքիւր ալէթին խուտուսիյէթի շու նօզթատա տըր քի, մէգքիւր էլվան շէրիսի իւզէրինտէ, անըն էնինէ օլարապ եէր եէր փարլագ եա սիլաի խաթթլար միւշահատէ օլունուր, վէ պունլարըն մէվ-

գիւ, բէնկի վէ սայլսը՝ ալեթէ տուխուլ էտէն զիյանն մէնպարնտա շէտիտ հէրա-
րէթ եիւզիւնտէն պուխար հալինէ թէ-
հաւիւլ էթմիշ մատէնլէրին վէ միւշթաալ
զազլարն նէվի վէ աստէտիյէ թային վէ
թահտիտ օլունույօր, շէօյէ քի, շէտիտ
հէրարէթի օլան պիր ալէվտէ մուխթէլիֆ
մատէնլէրին պուխարը պուլունտուղունտա,
օլ նուրսանն սիւեթրօսօֆի իչինէ տուխուլ
էտէն շուարն հասըլ էյլէտիյի միւսէլէլ
էլվան շէրիտտէ եէր եէր զահիր օլան
խաթթլարն մէվգի վէ աստէտինտէն, օլ
զիյատա մէվճուտ մէտտին վէ անասըրն
նէվի վէ աստէտի մուհագգազ սուրէթտէ
անլաշլապիլիյօր: Պէօյէճէ, անըն վասը-
թասըլէ էվլէլտէն պիլինմէտիք եէնի եէնի
անասըր քէշֆինէ գափու աշըլմըշ օլուպ՝
իլմի քիմիայա մալիւմ տիկէր վասըթալար
իլէ անլաշլամայաճաղ տէրէճէտէ ճիւզի
միդտարտա նէսնէլէրի սիւեթրօսօֆի խա-
պէր վէրէպիլմիշ տիր: Մէսաֆէսինի խա-
յալըն պիլէ քէստիրէմէտիյի սէվապիթին
(եւլըղլարն) հարաքէթտէ օլուպ օլմա-
սըղընը, վէ ծնլարն պիզէ թէգարրիւպ
մի, եօգ իտէ պիզտէն թէպարիւտ մի էթ-
մէքտէ օլտուղունու էրպապ ը հէյէթ պու-
նուն եարալմըլէ սէօյլէյէպիլիյօրլար: Ու-
լում ու ֆիւնուն ալէմինտէ սիւեթրօսօֆի-
տան իսթիֆատէ էթմէյէն սալքի պիր շիւ-
պէ պուլամագըն: Պունուն հիքմէթինէ
կէլինճէ, վէ սըրըր նէ՞ տիր տէյու սիւալ օ-
լունտուգտա, վէրիլէճէք ճէվապ՝ պունտան
էվլէլէլէրէ վէրիլէն տիր.— Ծարգ տըր,
զիյանն հուրուլունա մուճիպ օլան էսիր
(եթեր) ինթիզազաթընն ֆարգը տըր: Պիլ
ֆարզ, գըրմըզըլ լէվնի մուճիպ օլան էսիրի
տաղանն հարաքէթ մէյաանը պիր ըլիյի-
մէթրին 1320տէ պիրի կիպի իքէն սարի-
նընքի պիր միլիմէթրին 1700տէ պիրի տիր:
Եէշիլնքի պիր միլիմէթրին 1900տա պիրի
կիպի իքէն, մալիննքի միլիմէթրին 2058տէ
պիրի տիր: Պէլքի անլաշլամալընա սուհու-

լէթ օլուր տէրսէք քի, գըրմըզը իլէ սարը-
յը մուճիպ օլան նուր տաղալարնն Քարգը
պիր տաի եաղը քէաղըտը գալընլըղընն 600
տէ պիրի, վէ եէշիլնքի իլէ մալիննքինն
ֆարգը տաի քէաղըտ գալընլըղընն 2500
տէ պիրի կիպի տիր: Նուրուն մուխթէլիֆ
էլվանը ինթիզազաթընտա պու փէք ճիւզի
վէ էհէմիյէթսիզ կէօրիւնէն Քարգլար օլ-
մասա իտի սիւեթրօսօֆի տէնիլէն ալէթ
օլամագ իտի:

Տուրպին իճատը իւզէրինէ չօգ կէշմէզ-
տէն Տանիմարգալը Բօմէր 1675տէ Միւշ-
թէրի սէյյեարէնին փէյլէրինն միւթէլաա-
սըյլա օղրաշարըր սըրատա, անլէր իչին
ազտէմճէ թէրթիպ օլունմուշ ճէալէլին
վազթլարըլէ, քէնտինն րասատը (գի-
տողութիւն) վազթը մապէյնինտէ միւշա-
հատէ էյլէտիյի պիր գալ ճագիգէլիֆ
Քարգասան վէ մէգքիւր ֆարգըն՝ Միւշթէրի
իլէ զէմին մապէյնինտէքի մէսաֆէնն ազ-
լըղընա չօգլուղունա կէօրէ թէզայիւր էթ-
մէսինտէն Բօմէր նուրուն սիւրաթը սանի-
յէտէ 186,000 միլ օլտուղունու քէշֆ էթ-
մէյէ մուվաֆֆագ օլտու:

Օն սէքիզինճի ասըրն սօնունա տօղրու
(1781տէ) Պէօյիւք Հէրչէլ՝ սէյյեարէլէր
զիւմրէսինէ Ուրանտա սէյյեարէլի տէ զամմ
էթմէսի իւզէրինէ 65 սէնէ կէշտիքտէն
սօնրա անըն րասատը իլէ օղրաշանլար՝
սէմա քիւրէսինտէ անը՝ հիտապըն կէօս-
թէրաիյի նօգթատան պիր սիւմ մէճիտի
գալընլըղընտա Քարգըլ պիր նօգթատա
կէօրաիւքլէրի իչին պու Քարգըն սէպէ-
պինի արաշտըրարագ, տիւնեամըգտան գը-
թաճա 90 գաթ պէօյիւք պիր տիւնեանն
քէշֆինէ գուլաղուղանըրլար: Տահա ամէլի
պիր տաիրէյէ կէշէրէք իշպու Ծարգ մէսէլէսի
հէյէթ ի ինթիմաիյէնին ահվալը մուխթէ-
լիֆէսինտէ տալի միւշահատէ օլունուր:
Ճինսի ինտան պիր պէտէն հալինտէ ալըն-
տըգտա անը թէշքիլ էտէն էֆրատտան
հէր պիրի տիկէրէրտէն միւթէֆէրիլ

տիր: ձինս ի ինսան փարզար մէճմուսար
օլուպ պունլար գըսմէն տէ թախֆիֆ է-
տիրէպիլիլլէր իսէ տէ, հիչ պիր վագթ
փարզարզլլիգ հալինէ կէթիրիլէմէզլէր:
Փարզը մուճիպ օլան մատտի, ագլի վէ
րուհի սէպէպլէր պագի գալարգճա նէ-
թիճէլէրի տէ պագի գալաճագ տըր: Պու-
նուն իյզահննա չալըչալլամ:

Մատտի սէպէպլէրտէն տիւնեամըզտա
իզլիմ փարզը, գարա իլէ սույուն թա-
պիաթը փարզը, սաթհը տէրեատան իր-
թիֆա փարզը, եաղմուրու վէ եաղմուր-
սուզ սէմթլէր փարզը, միւնպիթ վէ գուճ-
սալ թօփրագ փարզը սապիթ օլտուգճա,
վէ տիկէր թարաֆտան հայաթա վէ ֆիք-
րէ հիւքմ էյլէյէն գաիտէլէր շաշմալ վէ
պագի գալարգճա, էլէէվմ ագվամ վէ
էֆրատ պէյնինտէ զահիր օլան փարզլար՝
էսասէն, շիմտիյէտէք օլտուզու կիպի գա-
լաճագլար: Պունլար զարուրի վէ չարէսիզ
օլան փարզլար տըր: Մատտի ալէմ շիմ-
տիքի կիպի տէվամ էթտիքճէ, եինէ էս-
քիմզար գըսսա պոյլու, վէ թէվթօն նէպի
ուզուն պոյլու գալաճագ, եինէ Սուտան
խալզը զէնճի վէ էվրօփա էհալիսի պէյազ
օլաճագ տըր: Փրաթ վէ նիլ վատիլէրի
ինսան էմէյինէ պօլ պօլ միւքեաֆաթ վէ-
րիր իքէն, զէմինին եաղմուրսուզ սէմթլէ-
րինին էհալիսի եինէ էքմէյէ էյիճէ տօյ-
մայաճագ, վէ պունլարա իլավէթէն, նիչէ
գապիլէլէր, վէ սայըտա տահա չօգ ֆէրա-
լէր՝ տաիմա օլտուզու կիպի, թէմպէլլիք,
ճէհալէթ վէ ախլագի ֆէտատըն հիւքմիւ
ալթընտա տէվամ էթտիքճէ ահվալը պէ-
շէրիյէտէ կէօզէ չարփան պէօյիւք պէօյիւք
փարզլարա էնճամ կէրմէյէճէք: Եինէ միւ-
քէլլէֆ սարայլարըն իթթիսալընտա սէֆա-
լէթ վէ թէտէննի եուվալարը պուննա-
ճագ, վէ «Ղազարոսլար վէ Մեֆատունլար»
եան եանա սաքին օլաճագլար: Պու վասի
տիւնեանըն պիր քէօշէսինտէ Հօթէնթօթ-
լար ախլարը, վէ տիկէր պիր քէօշէսինտէ

Լօնտրա վէ նիւ Եօրք պուննաուզու կի-
պի, Լօնտրա վէ նիւ Եօրք տիւնեալարըն-
տա տա մէտէնիյէթին էն եիւքսէք թա-
պագալարընտա, —Հայ Լայլմ ալէմինտէ—
եաշայանլարըն՝ հէման գօմշուլարընտա,
մատտի վէ ախլագի թէտէննինին էն ալ-
չագ զէմինլէրինէ տիւշմիւշ օլանլար տախի
շիմտիյէտէք օլտուզու կիպի պունտան պէօյ-
լէ տախի պուննաճագլար: Շիրքէթ ի պէ-
շէրիյէտէ միւշահատէ օլունան փարզլար-
տան նիչէլէրի, պազը աէրէճէ թախֆիֆ
օլունապիլիլլէր իսէ տէ, թէսվիլէսի ինսան
իրատէթի վէ գուվէթինին մա ֆէվզինտէ
օլան փարզլար իլէլէպէտ փարզ հալինտէ
գալաճագլար տըր: Տիւնեատա պէօյիւք
գարա գըթալարընն (յամաք) վէ տէրեա-
լարըն վիւսաթը, վագիյէթի վէ թապիաթը
շիմտիքի կիպի գալարգճա, քիւրէ ի ար-
զըն շէմնէ նազարէն մէվզիի վէ հարաքէթի
պու կիւնքի հալինտէ տէվամ էթտիքճէ,
ինսանլար իչիւն իւրզի հալլար, վէ վէրա-
սէթ գաիտէսի հիւքմիւնի իճրա էթտիքճէ,
ատէմլէրտէն եինէ պիր թագըմը զէնկին
վէ պիր թագըմը ֆագիր, պիր թագըմը
զայրէթլի, թալիմի, վէ ախլագը հասանէ
սահիպի, վէ պիր թագըմը տա պունուն
աքսի, թէմպէլ, ճահիլ վէ ախլագը մէզ-
մումէ էրպապընտան օլաճագ տըր: Տիւն-
եատա թաուն, գօլէրա, զէլզէլէ, ֆուր-
թունա վէ եանիլըն կիպի սէպէպլէր տախի
քէնտի թէէսիրլէրինի պու փարզ թարա-
ֆընա զամմ էտէրլէր:

Հիւքիւմէթլէր՝ հաքիմանէ վէ ատիլանէ
նիգամլարըյլէ, էտեանը մուլթէլիֆէ՝ քէն-
տի ագաիտլէրինին մաթլուպունճա հարա-
քէթ էթմէլէրիյլէ, իսայլիտահ ճէմիյէթլէր
վէ ֆէրտլէր՝ քէնտի վագթ, նագա վէ շախ-
լարընը պու մագսէտէ հասը էթմէլէրիյլէ
պէշէրիյէթի թագելիզ էտէն նէվանէվ պէ-
լիյէյի քեամիլէն տէֆ ու իզարէ էտէմէզ-
լէր իսէ տէ, հիչ տէյիլ իսէ թախֆիֆ է-
տէպիլիլլէր: Թալիմ ու թէրպիյէնին թա-

միմինէ, սերմոյէ վէ սերվեթին սայրտա տահա չօգ մերքեղէրէ թէվլի օլունմասընա եարտըմ էտէճէք վէսաիթին ինֆաղընա հիւքիւմէթլէրին վէրտիյի էհէմմիյէթ սիյասէթ նօգթա ի նազարընտան նէ տէրէճէ մուհիմմ իսէ, էհալի արասընտա ֆարթը ֆարգտան նէլէթ էտէն սէֆալէթի տէ, գըսմէն օլտուն, տէֆ էթմէք իչլան ախի տէրէճէ խայրխահանէ տիր: Միւհտէսաթը խայրիյէ պու պապտէ չօգ իչ կէօրիւյօլլար իսէ տէ, իհթիյաճ՝ թէտարիքտէն դաթ պէ գաթ գիյատէ տիր: Շայանը թաղտիր վէ թահսին տիր օ նէվ Սօսիալիզմ.քի, անըն նիշանկեհհը, չիրքէթ ի պէշէրիյէ արասընտա իֆրաթ տէրէճէլէրէ վարմըչ օլան ֆարգը չէրի վէ միւնասիպ վաարթալարլէ քիւչիւլտիւպ թախֆիֆ էթմէյէ չըգըչը: Շայանը թէհայիյիւր վէ թէրահհիւմ տիր օլ Սօսիալիզմ.քի, ֆարգ տէնիլէնի ինսանլար արասընտան սանըրըն.քիւլլիյէն գալըրմագ գասաըլլէ չէրի օլմայան թարիզլէրէ միւրաճաթ էտէր. պու իսէ, կիւնիւմիզիւն եա սէնէմիզիւն պօյունու ուզաարպ գըսաթմագ թէչէպալիւսիւ կիպի իմքեանսըլ օլուպ, խայալը պաթըլ իլէ օլրաչմագըլը տըր:

Իչպու ֆարգ մէսէլէսի հագգընտա շունու տախի տէմէք ճաիլ տիր քի, անըն տէֆի իմքեանսըլ օլմագ չէօլլէ սուրտուն, անըն վիւճուտի՝ եօգլուղունա բազի օլմայաճաղըմըլ պիր պէրէքէթ տիր: Ֆարգ՝ ինսանըն ախլագի ֆէզաիլ վէ գապիլիյէթլէրինն նէչվ ու նէմասընա միւնասիպէթ վէրիյօր: Պէօլի.ք փէյլամպէր Մոլէս քէնտի գալմընա «Արանըլտա ֆուգարա էքսիք օլմայաճագ տըր» տէսիյինտէ, ֆագիլլէրի գայըրմասըլլէ պէրապէր ինսանըն իշթիրաք ֆազիլէթինէ եօլ աչմըչ օլտու: Խըլգի օլան ֆարգլար՝ սէնէնին պահար մէվիմի կիպի, ալէմի պէշէրի էգհարը միւթէնէվիլիյէ ի մանէվիլիյէ իլէ բաիհատար զըլմագտա տըր: Բէսուլուն պույուրտուղու

կիպի, «Մուխթէլիֆ մէվհիպէլէր»ին սէմէրէսինի, — թալանթլար ֆարգընըն մուհասէնաթընը — պունտա կէօրիւր իլ: Գամաղիէլին չալիրտի չօգ, ֆագաթ իսթիտասլարընըն ֆարգը ճիհէթիլլէ Թարսուսու Սողոս պաշտա տուրուր: Պուլունտուղու քէօլին չիֆթճիլէրի արասընտա պիր Աբրահամ Լինքըն մէյտանա կէլմէսի՝ պու ֆարգըն նէթիճէսի տիր: Դիմեակէրլէր աբասընտա Փասթէօրա, մուխթէլիլէր արասընտա Էտիսընա, հիւքմտարլար արասընտա Դրալ Էտուարտա խուսուսիյէթ վէրէն քէյֆիյէթի պունսուղ թէֆաիր էտէմէզսին: Մանասթըր էհի չօգ, ֆագաթ Լուտէր անլէրին արասընտա պիր տանէ: Պիլ էրմէնիլէրտէն էճնէպի տար իւլ ֆիւնուլարտա թալիմ գապուլ էտէն ալ տէյիլ տիր. ֆագաթ անլէրին արասընտա Փրօֆ. Ս. Լեւոնեան, վէ եա Տօգ. Գասապեան կիպի աղլարըն պուլունմասը պու խըլգի (ընդածին) թալանթլար ֆարգընըն նէթիճէսի տիր: Ագլի, ախլագի վէ բուհանի մէվհիպէլէր ֆարգը օլմասն իտի, միլիօնէրլէրիմիլ օլմատըլը կիպի, նէ նէվսոնումուղ օլուր իտի, նէ Շէքսփիրիմիլ, նէ Բաֆայէլիմիլ օլուր իտի, նէ Վիլգոթի Հիւկոմուղ, նէ Պօղոսումուղ օլուր իտի վէ նէ Եսայիմիլ: Ֆա՛րգ: Մատտի վէ մանէվիլ ալէմտէ հայաթ, վէ հարարէթ վէ հիւան մէնպար օլան Փարգ:

20ԻՆՃԻ ԱՍՐԸՆ ԻԳԹԻՍԱՏԻ ՄԷՍԷԼԷԼԷՐԻ

ՓՐՈՅ. ԳԼԱՐԳ

[Իսկիւտար գըղլար գօլէճինին պիր գօլէճ թանըլմասընըն սէնէ պաշտը օլան Մարտ 15տէ՝ նիւ Եօրգըն Գօլըմպիա տարիւլֆիւնուըն իլմ ի իգթիսատ մուալլիմի Փրօֆ. Գլարգ «20ինճի տարըն իգթիսատի մէսէլէլէրի» մատտէսի իւզէրինէ պիր նութգ իրատ էյլէմիլ օլուպ անըն մէալինի մուխթասարէն գարիյունը քիրամա թաղտիրմ էտէր իլ:

Ե. Գ. Գ.]

Մնտօգուլունճու ասոր պիղէ եզվէլա հիւքիւմէթ ի մէջրութէ եանի մէպուսարա խտարէ օլունան հիւքիւմէթ վէրմիշ, վէ սանիէն էհալինին ուսուլը հայաթընը թէպատիլ էյլէմիշ տիր : Ասորն իպթիտասընտա հէր քէս իշինի էլ իլէ կէօրիւր խտի , ասորն սօնընա տօղրու թապիաթ գուլվէթլէրի իշէ գօշուլտու :

Երիմինճի ասորն վաղիֆէսի իսէ ճիւմհօւրիյէթի իլէրի սիւրմէք օլաճադ տըր : Ճիւմհօւրիյէթ իքի նէվ տիր , պիրիսի ճէմօգրասի եանի տօղրուտան ահատը նաա եհտիլլէ իլէ խտարէ օլունան , վէ աիկէրի Րիփիւրպիլ եանի ումում էհալինին մուրախտապարը եհտիլլէ խտարէ օլունան ճիւմհօւրիյէթ : Լինընճ ճիւմհօւրիյէթի , «Էհալիյէ աիս օլան , էհալի իշիւն օլան վէ էհալի եհսիլլէ խտարէ օլունան հիւքիւմէթ» աէյու թարիֆ էթմիշ խտի : Րիփիւրպիլ ուսուլընտա մէգքիւր թարիֆին իքինճի գըմը եանի «Էհալի իշիւն» թապիրի թէյիտ էտիլլը , ճէմօգրասիտէ իսէ սօն գըմը , եանի «Էհալի եհսիլլէ» թապիրի թէյիտ էտիլլը :

ճէմօգրասիգ ուսուլտա պազը միւշքիւթ պուլունտըղընտան հէմ տահա զիյատէ գուվվէթ իսթէր հէմ տէ պազը խուսուսարտա ֆէտաքէարլըգ թալէպ էտէր :

Ճիւմհօւրիյէթին ասընը պուլմադ իշիւն 18ինճի ասրա կիթմէլի իղ : Օ վազըթտա պուխար մաքինասը իճատ էտիլլէրէր Լնկիլթէրրատա պէօյիւք ֆապրիգալար աչըլար , վէ պունըն նէթիճէսի օլալադ էհալի իթթիհատլար թէշքիլ էթմէյէ պաշլատը : Պունտան սօնրա սէրմայէ իլէ ամէլէ արասընտա վէ պիր սընֆ էհալի իլէ պաշգա պիր սընֆ արասընտա միւճահէտէլէր մէյտանա կէլտի : Վէ չիմոի մէյտանտա իքի մէսլէք վար տըր , պիրիւնին մաթուլունճա հիւքիւմէթ սէրվէթէ սահիպ օլաճադ տըր , պունա Սօսիալիգմ

աէրլէր : Տիկէր մէսլէյէ կէօրէ՝ հիւքիւմէթ էհալինին մէնաֆիինի մուհաֆազայա չալըշաճադ տըր :

Պու իքի ուսուլարտան էվվէլա Սօսիալիգմի միւթալաա էտէլիմ :

Սօսիալիգմ էլէէվմ աիւնեանըն պէօյիւք մէսլէսի օլուպ հէմ Ղարպը հէմ Շարգը սարսմադտա տըր :

Պէնիմ էֆքէարըմճա Սօսիալիգմէ պազը ճիհէթլէրտէն իթիւրազ էտիլէպիլի : Էվվէլա , պիղզաթ Սօսիալիգմին թէսալվուրընա իթիւրազ էտիլէպիլի : Սօսիալիաթլէր քէնտի մագսէսլէրինին խայրխահանէ օլուլունը խտտիա , վէ միւսթադպէլի ճէննէթ կիպի րէամ էտէրլէր , լաքին զանն էտէրիմ եանըլլօրլար :

Տիգգաթ էյլէյինիլ քի ,

1. Պէօյլէ պէօյիւք պիր թէշէպպիւսի խտարէ էթմէք իմքեանտըղ տըր : Թրքսլար մուվաֆֆադ օլուլօրլարսա անլէր , ալլէլումում պիր տաիրէյէ միւնհասըր տըրլար , հալ պու քի Սօսիալիգմին թէշէպպիւսի սէնաաթ վէ հըրֆէթին հէր տաիրէսինի չամիլ տիր :

2. Պու ուսուլտա հիւքիւմէք թէսալվուրը թէպտիլ օլուլօր : Էհալի արասընտա աէրհալ խտարէ էտէն վէ խտարէ օլունան պիր սընֆ մէյտանա կէլիլ : Խտարէ էտէն սընֆըն իշի նիսպէթէն տահա գօլայ վէ միւթէպէր օլուլղու իշիւն էհալի օ թալաֆա մէյլ էտէճէք : Խուսուսա ինսանտա հիւքմ էթմէք արգուսը իսթիպտատա եօլաշաճադ տըր :

Իֆիւնճի իթիւրազ. Ատէմին իշտէն գաշմագ մէյլի նէթիճէսինտէ էմիֆ գաիմլէննէճիֆ ճիւր : Սօսիալիթ պիր հիւքիւմէթ թահթընտա չիմոիքի ուսուլտա կէօրիւլէն իշին եարըսը պիլէ կէօրիւլմէյէճէք տիր :

Իշիւնճի իթիւրազ. Սէրմայէ ճիւմէրմիֆ միւշքիլ օլաճադ տըր : Շիմոի հէր քէս սէրմայէյի րէգապէթ իլէ վէ իսթիւրա իլէ արթըլլօր : Սօսիալիթ հիւքիւմէթաէ՝

սերմայէ ֆէտաքեարըղլա արթմալը արը. պու իսէ կիւճ տիր: Խուսուսա Սօսիալիզմին վերալիյի սուհուլէթ նէթիճէսինտէ էհալի-նին նուֆուսը շիմտիքինտէն զիյատէ պիր նիսպէթտէ արթար իսէ պիթթապի շիմ-տիքինտէն զիյատէ սերմայէյէ լիւզում հապլլ օլուր:

Պու սըրատա պազը իսթաթիսթիգ ճէսպլլէրի Սօսիալիզմին իստիսսընա մու-լայիր նէթիճէ վերիյօրլար: Մէսէլա պիր միլիօն լիրա սերմայէ իլէ տէօնէն պիր ֆապ-րիգանըն սերմայէսի Սօսիալիզմ էսսսընա կէօրէ ամէլէյէ թագսիմ էտիլէ, սէնէտէ ալթը եիւզ տալէր ալան ամէլէլէրէ սն-ճագ ալթմըլ տալէր ֆաղլա հիստէ տիւ-չիւյօր: Վէ էկէր ֆապրիգանըն իստիքսին-տէ պիր ալ տա գուսուր էտիլէ, օ ա-մէլէնին էլինէ ալթը եիւզ տալէր կէչմէ-տիքտէն մասա 60—90 տալէր տէ էքսիք հիստէ տիւչիւյօր:

Տէօրսիւննիլ իքիւրազ. Սօսիալիզմ թէ-րագգընըն իսթիգպալընը թէէմին էտէ-մէզ: Թէրագգըլ գուպլէթին ազալմասը նիսպէթինտէ զէվալ պուլուր: Սօսիալիսթ-լէր էհալիյի թէրագգըլա թէչիլիգ իչիւն մէտհ ու սէնա ուսուլունը գուլլանմագ իս-թէրլէր, հալպուքի թէրագգըլ իչիւն մու-հաֆազա ի նէֆո սահա միւէսսիր պիր սաիգա տըր:

Իմտի Սօսիալիզմ եէրինէ նէ՞ թափսիյէ էսէլիմ: Ճէվապէն «Շիմտիքի ուսուլը մու-հաֆազա վէ իսլա էլլէյէլիմ», տէրիլ: Եէտի վահիտ (վօնօփօշիլ) ուսուլունա միւստ-ատէ էտիլմէմէլի: Ումուրը թէչրիլէտէ վէ իճրալիյէտէ, մահքէմէտէ վէ հէր տաիլէ-տէ էհալինին սէսի իչիտիլին օլ զէման հագիգի ճիւմհուրիլէթ պիր էմրի վագը օլուր: Սօսիալիզմի հիւքմ էթմէյէլիմ լա-քին էկէր գարչըրլա իքի եօլ չըզըպ տա պիրի տայանըլմագ օլ պիրի տէ իմքեան-սըզ կէօրիւնիւրտէ, իմքեանսըզը ինթիլապ էտէլիմ, զիրա տիւն իմքեանսըզ օլան չէյ պու կիւն էմրի վագը օլապիլիլ:

ԱՏԱՆԱՅԱ ԵՕԼՃՈՒԼՈՒՂՈՒՄ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Պու եօլճուլղում Րուս վափօրընա թէսատիլի էյլէտի: Րուսիատան Փալէս-թինէ կիւէն վափօրա պինիպ սաղ սէլիմ գուրթուլմագ ալ չէճաթ տէյիլ տիր: Վափօրտա 20 գատար մուլթէլիթ գամարա եօլճուլարը, 120 Գիւրա ապէր, 320 Րուս ուլսաւսըլարը վար իտի: Պէօյէճէ զա-հիրէն 460 ճան իտիք իսէ տէ, Րուսլարըն իւզէրինտէքի մախլուգաթը տա սայագ ատէտիլիլ միլիօնլարը պուլուր իտի: Ուլս-աւսըլար պու ուֆիմգ արգատալարըն-տան մէմուլն կէօրիւնտիլլէրի կիպի օն-լար տաիլի Րուսլարտան մէմուլն իտիլէր, վէ եէքտիլէրինին լահաթընը իիլալ էթ-մէյօրլար իտի: Պու ուզուն եօլճուլղում մըզաա կէօլլէրիմիլի, գուլաղըրմըզը, պուր-նումուլու թալթիֆ էտէճէք մատալէլէր էքսիք տէյիլ իտիլէր: Պիր թարաֆտա Գիւրալէր էլ էլէ պիր տաիլէ թէչքիլ է-տիպ պալարընը սալլայարագ պաղլարընը պիր նիզամ իլէ աթըպ թէլէննիւմ վէ լաքս էտէրլէր, տիկէր թարաֆտան սալարընըն թէլինէ գատար եաղլանմըլ քիլլէնմիլ Րուսլար, վափօրըն էն միւնա-սիպէթսիլ վէ փիս քէօչլէրինէ իճթիմա էտիպ ինէյէրէք սալլանարագ իպատէթ էտէրլէր իտի: Սարը սալը, սարը կէօլլի-պիր իսթիյար իսէ հէր պիրինին էլլէրինի թուլթուպ իւլ փարմագլարընը պիրլէչոի-րէրէք, խաչ չըգարմագ լաղըմ իտիք-լէրինի տիգգաթլէ թալիմ էտիյօր իտի: Հէման գօշուպ պիր փարչա սապուն կէ-թիլտիմ, վէ իսթիյարըն էլինէ վէրէրէք պունուն իսթիմալընը տա էյրէթմէսինի սէօյլէտիմ: Հէփ գալապալըզ սապունը պալընա թօփլանտըլար վէ տէօնտէրիպ չէվլիլիպ պագմաղա պալլատըլար, քէն-տիմ պիլէ թէսաճիւպ էյլէտիմ: Ղալիպա անըն սուրէթ ի իսթիմալինի պիլմէյօրլար իտի: 0 փարչալարը քէնտիլէրէ հէտիլէ

էթտիմ, էմին իմ քի վաթանկարընա ավ-
տէթ էյլէտիքէրինաէ պու աճայրպ ան-
թիգայը հէփ տօթլարընա կէօթէրէճէք-
լէր տիր: Վափօրըմըզտան ինթիշար էտէն
գօգուլար տախի մէնղարէյէ միւթէնաւրպ
խտիլէր: Ճէհէննէմին ճիւմլէ իճաւ տէթ-
տիյի գօգուլարըն խուլասասը պուրնուճուզը
սէլամլայօր իտի: Կեահաւա պիր վափօրը-
մըզըն խըզ իլէ իլէրիլէմէսի, կեահաւա պիր
տէ կէրի գալմասընըն սէպէպի պու գօ-
գուլարըն 150 պարկիր գուվլէթիյէ էօնէ
եա արգայա տօղրու էսմէսինտէն նէշէթ
էտիյօր իտի: Սօնրա տա պիզաէ գօլէրա
չիւպհէ էտիպ գարանթինայա գօտուլար,
ճահիլ ինսանլար պիլմէյօրլար իտի քի պի-
ղիմ վափօրտա գօլէրա միգրօպլարը իչիւն
միւնհալլ եէր հօգ իտի, վէ գօլէրա կէլ-
սէ պիլէ՝ կիրէճէք եէր պուլամայաճաղ
իտի. էնճամ կէլիպ պիլի կէօրտիլք-
լէրինաէ թիւթսիւպէն մուաֆ թուլթու-
լար, չիւնքի հէր սաաթ հէր սանիյէ էն
գուվլէթի թիւթսիւ իչինտէ իտիք: Տօղ-
րուտու պու 8 կիւն վափօրտա գալըպ սաղ
սէլիմ գարայա եէթիշտիքտէն սօնրա ար-
թըզ միգրօպլարա տա իմանըմ գալմատը:

Ատանայա եէթիշտիմ: Գար, եաղմուր,
չամուր, սու, խարապալար, իթալեան, Ալ-
ման, Ֆէլլահ, Գիւրա, տէվէ, ինսան, չալ-
վար, գօրսէ, ապա, փալթօ, քիւլահ, չափ-
գա, գամըշ էվլէր, հօթէլլէր պիր պիրինէ
գարըշմըշ. տախի պիր փանայիր, էպէտի
գարնափալ, հէր չէշիտ ինսան, հէր պիչիմ
գօսթիւմ վար, անճաղ քէօմիւր հօգ,
Դաշնակցակաւ տա եօգ: 30 սէնէ տիր
էմալի կէօրիւլմէմիլ գըշ, սօղուգ, սօ-
գաղարտան կէչիլմէզ, տափար ագար՝
էվլէրէ կիրիլմէզ, ֆուգարա էլլէրինաէ պի-
րէր սէփիթ, հիւքիւմէթ հալլուսունտա
թօփլանմըշ պիր ալուճ քէօմիւր պէքլէր:
Եօգ, հօգ: Զավալը Ատանա, էվսիլլէք,
էշեարըլըզ, տուլլուգ, էօքսիւզլիւք, իւս-
թէ տէ քէօմիւրիւզլիւք. լաքին տիւնեա-

տա պէտթէր տէրալէր տէ վար իմիշ:
Շու տիթիլէյէրէք տուրան չըպլազ գա-
լապալըղըն արասընտան իւշ տանէ Ալ-
ման միւսիւլէր կէչիպ Վալի պէյլին եանընա
կիրտիլէր վէ հալը փէրիշանիլէրինի սու-
պիշի վէ չիտաէթլի պիր թարղաւ անլաթ-
ալըլար: Ալ էտէճէքլէր իմիշ, պարուլթ եօգ
իմիշ: Էյվահ, պու նէ՝ աֆէթ: Վալի պէյ
քէմալը նէզաքէթլէ պարուլթըլըղըն քէն-
տի վէզայիֆի տախիլինաէ օլմատըղըն,
եինէ տէ եաղըպ իսթանպօլտան կէթիլթ-
տիրէճէյինի սէօյլէտի իսէ տէ՝ օ զէմանտ
գատար ալ զէմանը կէչէր իսէ նէ՝ եաման
հալլէրէ տիւշար օլաճաղարընը պէյան վէ
ֆէրեաւ էյլէտիլէր: Տօղրուսը չու հալի
կէօրիւպ միւթէսէլլի օլուում: Աշաղըտաքի
ֆուգարալարըն տէրալէրինի վէ քէնտիմին
պիլէ պիր ալուճ քէօմիւրէ մալիք օլմա-
տըղըմ իչիւն սապահլարա գատար տիլէ-
րիմ պուրնուճուա եաթտըղըմը ունուլթ-
տուում: Վալի օլմալա տա հիլ հալմէսիմ
գալմատը:

Ատանա էհալիսինին պաշգա պիր պէ-
լասը տա գօրգու տըր: Կէօյա կէճէլլէյին
գափուլարա պիրէր իւալ իշարէթի գօնուլ-
մուշ, պուսու՝ Ատանա վաղըտաընըն թէ-
քէրիւրիւնէ իշարէթ տէյու թէլազգը Էյ-
լէմիլլէր, նէ՝ գատար թէճրիպէսիլլէք:
Պու իշարէթլէրտէն նէ՝ չըգար. կէօյա վալի
իսթանպօլա պիր ֆէսատ վէ իսթիլալ
մէվճուտիլլէթինի թէլէզրաֆլար իլէ պիլ-
տիրի, օրասան տա «Շէտիտէն թէտիպ
էտին» տէյու ճէվապ կէլիլ: Էօյլէ վազա-
ալար, պու կիպի չէճատթլար, ճէվատ-
լարա, Ասաֆլարա, Մուլթաֆու Րէմիլլէրէ
մախուս տըր: Ճէմալ պէյ իլէլէպէտ պու
չէրէֆտէն մահրում գալաճաղ տըր վէ
թէգաիւտ մաաշը ոլլու տա իսթանպօլտա
րահաթ էտէմէյէճէք տիր: Պու ոլապաէ
տիւշիւնմէյի պիլէ տէյմէզ: Իսլամ տօսթ-
լարըմտան պիրինին սէօղիւնէ կէօրէ՝ էփէ-
յի պիր գարըշըզլըզ օլաճաղ իմիշ. սէպէ-

պի խնէ, կէօյա կէնճ թիւրքէր էհալիյէ գուրպան պողաղլամայրն, պէտէլինի տօնանմայա վերին տէմիշէր. պիթթապի պունուն իչին էրմէնիլէր թէտիպ օլունմալը, իչին գօլայը պու, հագգանիյէթ տէ պունու իճապ էթտիրիր:

Խարապալարա կէլինաիքտէ, անլէր էլան մէվճուտ տրրլար, պիր կինատէ իճրա օլունան խարապիյէթ 30 սէնէտէ իմար օլունամաղ: Վազասա պաշլըճա սէպէպ փաւա հօգլուղու տըր, լաքին խարիթա իւզէրինէ չէքիլէն չըզըլար տախի պունա մանի օլոյօրլար, պու չըզըլար եօլ իւզէրինէ կէլէն գըլմէթի միւլքէրի չըզըպ քէսիպ աթմըլ տըր, իչէրիտէ գալանլար մասուն գալմըլլար: Պու տախի տիւնեանըն ումում կիտիշի տիր, էլէ կէչէն տայաղը եէր, կէօրիւլէնէ թաշ աթըլըր: Միւհէնտիտին իշի չըզըլը չըզմագ տըր, քէնտիլէրէ քի՞մ տէյօր քի եօլ իւզէրլէրինտէ պուլունսունլար: Հէմ հագգանիյէթ տէ պու տէյի՞մի, պիր զէման ծնլար եօլ իւզէրինտէ պուլունսունլար, պիր աղ տա արգատաքիլէր եօլ իւզէրինտէ պուլունսունլար: Միւհէնտիպիք սանաաթընը էօյրէնտիմ, պիր տահա պէօյէ պիր շէյ օլտա մաստարը էլիմէ ալաճաղըմ, ամմա պու տէֆա տա օրթթայը չըզար քէնարը պրագըլը իմ, իշ տօղրուլըր: Իսթէմէյէնլէր չըզըլմըն ալթընտան գաշընլար:

Ատանատա ճալիպ ի տիգգաթ պիր հալ տահա վար՝ օ տա ախլագի թէտէննիտիր: Զաթէն գախտէ տէ պէօյլէ տէյի՞մի, մաստաի թէտէննիտէն սօնրա մանէվիտի կէլիր. հայաթ զաիլ օլունճա թէաֆֆիւն պաշլար, ճէվէլան տուրտուգտա կանկրէն զահիր օլուր, թապիի գուվլէթլէր զաիֆլէնտիքտէ միգրօպլար պաշ կէօսթէրի, սիւրիւ տաղըլընճա գուրտլար եթիշիր, մէյուսիյէթ՝ սէֆահէթ տօղրուլըր, միւֆլիւպիլին էօթէ եանը գումար տըր, աիլէլէր գալարըլըլարդ տա՝ ֆահիշէ խանէլէր

հաղըր տըր, քիլիսէլէր, մէքթէպլէր վէ գրաաթխանէլէր օլմաղ խնէ, գահվէլէր մէյլտանէլէր սաղ օլտուն:

Էճնէպի պիր տօսթում էրմէնիլէրին ախլագսըզըլընը եիւզիւմէ վուրտու: Հագգը վար: Հէր կինահ, հէր գապահաթ տախմա էրմէնիլէրտէ տիր: Լաքին ինսաֆ էտինիլ: Քիւթիւպխանէլէր, Խրիսթիյանի կէնճլէր շիրքէթի, գրաաթխանէլէր, գօլճէլէր, գիւպլէր, թէաթրօլար, սէմափաթա սէտտ չէքէն քիլիսէ պինալարը պուլունան եէրլէրտէ պունուն եիւզէրճէ գաթթ թէտէննի վէ ըէզալէթլէր սէյր էյլէտիմ: Պէն պունլարը տահա զիյատէ թագպիհ էտէրիմ, միլլէթիմի թէպրիյէ էթմէմ, ամմա անլէր իչին աղլարըմ: Նիչի՞ն Ալլահն իհսան էյլէտիյի հէր պիր նիյմէթլէրէ մալիք օլանլար՝ հէր ըէզալէթի իրթիքիտապ էյլէտիքտէ թագպիհ օլունմասըն, տախմա պիլ թալիպ օլունալըմ: Էսապալմըլը ալտալար չըպլագլըլմըլա կիւլիօրլար, աճ օլտագ էքմէք իսթէսէք «Տիլէնճի» տէյու թահգիր էտիօրլար, պաշգա ինսանլարըն կէօնէնտիյի շէյլէրէ հասթէթ չէքսէք «Ահմադ» տէյօրլար, էյի պիր շէյէ էլիմիզի ուզաթսագ գօլումուղու քէսիօրլար, թալէպ էյլէսէք տիլիմիզի գօփարըլօրլար, գօշտագ այաղըմըլը գըրըլօրլար, սօնրա տա սագըթ օլտուղումուղա կիւլիւպ «Միւսթահագգ տըր» տէյու բահաթ ույգու ույոյօրլար: Նէ չարէ տիւնեանըն ուսուլը պէօյլէ, «Վուր ապալըյա» Զէնկին աչըգ կէզսէ «Ալաֆրանկա» տէրլէր, ախլագսըզըլըլ էթսէ մօտա օլուր, սաչմա սէօյլէսէ «Հիքմէթի վար» տէրլէր, հագգսըզըլըլ էթսէ «Գահրիման» տէրլէր, հէր նէ օլուր իտէ օլտուն ֆալիլէթ ֆուգարատան պէքլէնիլիր վէ հալինտէն իշթիքիտա պիլէ էթսէ նանքէօր օլուր:

Էվլէթ, Ատանա տուլ վէ էօքսիւզէլինին էվի էքմէյի մէսէլէսինտէն՝ կէնճլէլին ախլագի իշթիյաճաթը մէսէլէսի տա-

հա մուհիմ տիր : Ատանայը հիշ պիր վագթ պու հալաէ կէօրմէտիմ խաի, լաքին ունութմայալըմ քի սու գօրայ թարափա ագար, կէնճէրիմիլ իշին պաշգա պիր կիտէճէք եէր կէօրմէյօրըմ : օլսա տա եինէ «սու ի թէճէհիւմ» օլուր աէյու գօրգու վար՝ ամմա մէյխանէյէ կիտէր իսէ պիր շէյ աէյէն եօգ : Եէնի եաիլըան պինալար իշինաէ չօլու պու գապիլտէն պինալար տըր, ագընթըլը ֆարգըլ ճիհէթէ տէօն տէրէճէք պիր գուվլէթ եօգ սըր, չարէսի ումումա աիտ յաւաւալար վէ գրաաթխանէ լէր թէհիսի տիր : Կուսակցութիւնլար թէշքիլի տէյիլ տիր :

Ատանատա մէմուլիմին զայըլ պիր շէյէ րասթ կէլտիմ, օ տա Ագգային մէքթէպ լէրին հալի տիր : Շու խարապալար իշինտէ զայէթ պէօյիւք պիր մէքթէպ պինասը եա փըլմըշ, մուգթէտիր պիր միւտիրէ իշ թէվ տի օլունմուշ, օ տախի մուգթէտիր մուալ լիւլէր ճէլպ էթմիշ, 1000 գատար թալէ պէյէ նիզամի պիր թալիմ վէրլմէքտէ տիր : Իշթէ էօլմէյէ մահըիւմ պիր ճէմի յէթին հայաթ ալամէթլէրի :

Հաղիգաթէն չօգ գուսուրլարա մալիք պիր միլլէթ իղ, եինէ տէ չօգ ֆագիլէթ լէրէ տէ մալիք իղ, եէթէր քի տօսթլարը փըլ պիլի ֆագիլէթլէրիմիլտէն պաղըպ սէյր էյլէսինլէր :

—Սիրէթին չալտըլը զալէպէլէր իգթի տարըն քէսպ էթտիյի զաֆէրլէրաէն չօգ տըր : Ղալէպէյի էն պէօյիւք զէքեալար եանընտա տէյիլ, անճագ նէ իսթէտիյինի վէ անը նասըլ էլաէ էթմէքլիյի պիլէն, վէ նաիլ ի մէրամ օլունճայատէք իսթի րահաթ էթմէյէն քիմնէլէրին եանընտա տրամագ կէրէք տիր : Աիլազի մէվհիպէլէրին ֆիքրի գուվլէթլէր իլէ իթթիհատ էթտի յի եէրաէ ամէլի պիր տէհա զահիր օլուր : Էլպէթթէ պու տահա աղիմ պիր գուվ լէթ տիր :

Շարիքր Նօյլսըն

ԻԼՄ Ի ԻԼԱՀԻ ՄԵՔԹԷՊԻՆԷ ՏԱՎԷԹ

Պիր ախէր իշի տէրիհտէ էթմէք ի շին՝ 16 սէնէտէն պէրու մէսէրրէթլէ խըլ մէթինաէ պուլունաուղում Մարաշ իլմ ի իլահի մէքթէպինի պրագմագ իւզրէ իմ : Շու հալ ու քէյֆիյէթլէր թահթընտա, մէգըլըր միւհսսէսէնին աթիսինէ տաիր պաղը պէյանաթտա պուլունմագ իսթէրիմ :

Աչըգճա անլաչըմալը տըր քի Թիւր քիատա պուլունան իլմ ի իլահի մէքթէպ լէրինի պիրլէշտիրմէք մէսէլէսի հալա սու լէթ ի գաթիյէտէ թահթը գարարա ա լընմալը տըր : Ամէրիգատան իրալ օ լունճագ սէլահիյէթ ի ազիմէյէ մալիք պիր գօմիտիօն պիւթին մէսէլէյի տիգ գաթլէ թէֆթիշ էտիպ, միտիօնարլարըն վէ եէրլի քիլիսէլէրին մէգըլըր մէսէլէ հագ գընտաքի էֆքեար վէ ալըուլարընը տալի նազարը իթիպարա ալաճագ տըր : Մէ սէլէ հէր թարաֆըյէ թահթը միւթա լապյա ալընճագ իսէ տէ, գարարը գաթի 1912աէ աղտ օլունճագ մէճիս ի ումումիտէ վէրլէճէք տիր : Պու մէճիստէ եէրլիլէրին էֆքեարը տալի հիտապա ա լընճագ տըր : Զիքր օլունան վագթա գատար իլմ ի իլահի մէքթէպլէրի շիմտի օլտուղու միտիլու տէվամ էտէճէք տիր :

Իմտի էօնիւմիւզաէքի կիւզ վալթըն տա պէտ էյլէյէճէք օլան եէնի միւտ տէթ իլին Մարաշ իլմ ի իլահի մէքթէ պինէ եէնի պիր սընֆ գապուլ օլունըպ իշլէր պէրվէճհի սապըգ տէվամ էտէճէք տիր : Պու իլմ ի իլահի մէքթէպինի միւմ քին օլտուղու գատար ֆաիտէլի գըլապիլ մէք իշին Կիլիկիա իթթիհատը, մէրքէլ ի Թիւրքիա միսիօնու, Պօրտ, վէ միւհսսէ սէնին իտարէ մէճիսի միթթէհիտէն չա լըլմագտա տըրլար :

Պու մագսէտէ մէպնի իտի քի պիրտի կէր եէրլի փրօֆէսօրըն իլալէսի թէքլիֆ էտիլմիշ տիր, վէ իքի սէնէ գատար Աքս

Փորտտա թահսիլ էթմիշ օլան վեր. Կ. Յա-
րութիւնեան էլան թէտրիս իշինտէ շոյան ը
թագտիր մուալէնէթտէ պուլունմագտա
ալըր :

Տր. Լի Ամէրիդատա գալաճաղընտան ,
կերէք անըն եերինէ վէ կերէք պէնրիմ եւ-
րիմէ Մր. Կուտտէլ վէ Մր. Սիվիթ կէլմիշ
օլուպ չիմսի Մարաշտա պուլունմագտա
ալըրլար: Պու էֆէնտիլէրին հէր իքիսի տախի
Ամէրիդատա քէնտի իլմի իլահի միւտ-
տէթի թահսիլիլէրինի իթմամ էթ-
տիքտէն սնրա էլրօփատա տախի իքի
սէնէ թահսիլ էթմիշ տիրլէր :

Շու սուրէթլէ հէյէթի մուալլիման
չիմսիլէ գատար օլտուղընտան տահա
գուվվէթի վէ տահա էյի օլարագ թէր-
թիպ վէ թէհիլլէ էտիլմիշ օլաճագ ալըր :
Մէքթէպին մէսլէյի կէչմիշտէ օլտուղը
կիպի տէվամ էտէճէք տիր . լուհանի հա-
յաթըն իմար վէ նէչվ ու նէմսարնա սոյ
էտիլիպ , օ մագսէտէ վասըլ օլմագ իւզ-
րէ , պիր վասըլթա մագամընտա հագիդի
իլմին սըֆէթի մախտուսէսի օլան ճէտարէթ
վէ սէրպէսթիլլէ պիլծիւմէ մէսլէլէր թա-
միդ վէ թէհարրի էտիլէճէք տիր : Իլմի
իլահի մէքթէպի սէնէ պէ սէնէ եէնի ի-
լավլէլէր իլէ պէօյիլմէքտէ օլան պիր էյի
քիւթիւպխանէյէ մալիք տիր :

Պէն էմին իմ քի , պու տիյարտա
Գրիտտսըն իրըմէթինտէ պուլունմագ մագ-
սէտինէ մէսին էյի պիր թալիմ ալմագ
արզուսըլլէ պու մէքթէպէ կէլէն հիշ պիր
կէնճ մէյուս օլմայաճագ ալըր : Իշծիլէր ի-
չիւն իհթիյաճըմըլ ազիմ տիր : Գօլէճտէ-
քի սընֆարտա վէ ախիրէն նէչէթ էթմիշ
օլան մէզընկար արաղընտա Բապպըն վաըլ-
լըպ առավէթ էթմէքտէ օլտուղը չօդ
կէնճլէր պուլունմագտա ալըր : Պէն պու
մէտրէսէյի պրագմագ իւզըրէ իքէն կէնճ-
լէրին Ալլահըն սէտաղըն իշիթմէլէրի , վէ
պու իշէ հաղըրլանմագ իւզըրէ պու մէք-
թէպէ կէլմէլէրի իշիւն անլէրէ իպրամ է-
տէրիմ :

Մարտ2

Ֆ. ՈՒ. ՄԱԳԱԼԸՄ

ԷՐՄ. ՔԻԼԻՍԱՍՈՐՆՏԱ ԻՍԼԱՅԱԹ

ՎԵՐ. Գ. ՏԷՄԻՐՃԻԵՍՆ

2.

Սանիէն. Էրքէն պաշայարագ սիւպ-
եանա սաղլամ վէ էսառի պիր տինի թա-
լիմ վէրմէք , վէ տինի հայաթը անլէրին
իլիլինէ նաֆըլ գըլմագ մուլթագի տիր :
Պիլծիւմէ մէքթէպլէր Գանուն ը էսառի
մուճէպինճէ Փաթրիգխանէնին թահթը
նէզարէթինտէ պուլունույօր : Մէքթէպլէ-
րին շախարա վէ կուսակցութիւնարա
սօղլուտան պիր ալագաւը օլմայըպ , ան-
լէր քիլիսէյէ ախա տիրլէր , վէ անլէր քի-
լիսէնին հաղըր վէ մուլթագպէլ գուվվէ-
թինի թէչքիլ էտէրլէր : Պու տէմէք տիր
քի Էրմէնի մէքթէպլէրի հէր շէյաէն էվ-
վէլ մէզհէպի մէքթէպլէր տիրլէր : Իմսի
քիլիսէ պու հայաթ մէմաթ մէսլէպինէ
տաիր վաղիֆէսինի իֆա էտիյօճմու : Տին-
սիլլիք , իմանսըլըգ , մէզհէպի ֆարգ-
սըլըգ վէ էնվաի նալպըլ վէ էհվէն է-
տէպիյաթ մէմալիքի էճնէպիլէտէն կէլմէ-
յօրլար , անլէր մէքթէպին մուգատտէն քիւր-
րէ ի հափասընտա չօճուգլարըմըլըն գալլէ-
րինէ էքիլիյօր , վէ անլէր պու շէյլէր իլէ պէս-
լէնէրէք շու հիւզնէնկիլ վէ միւլլիմ հալ
մէյաանա կէլիյօր : Տինի քէնտի սաֆիլէթ
վէ հիւսնի իլէ չօճուգլարա թէլլին վէ իլ-
հագ էթմէքիլլին էնվաի վասըլթալարը վար
տըր , անճագ քի մուալլիմին իման վէ
լուհանի հայաթա մալիք օլմասը լաղըմ
տըր : Շայիրա մուալլիմին գալլինի օգու-
յան քիւչիւք պիր ֆէյլէսուֆ տըր : Սալթ
քիլիսէ թարիիլինի թէտրիա էթմէք , վէ
քիլիսէ ազախանի փափաղան կիպի սէյ-
լէմէյի թալիմ էթմէք քեաֆի տէյիլ տիր :
Սիւպեանա մուհապպէթ վէ ուխուվլէթ
մէպուտի օլան Խրիսթիյան հայաթընը
թէլլին էթմէք վէ անը անլէրէ տէվալի-
մէք իշիւն եէնի վէ ֆէննի ի թալիմ ի սիւպ-
եանա միւլթագըլ ուսուլլար վար ալըր :

Մեքթէպներ վաւրթաւր լա միլի իթթի-
հաւորը թէմին էթմէք վէ «Էրմէնիէր
իթթիֆազ էթմէպներ» լեքէսինսէն միլէ-
թի խէլաս էթմէքլիյին թապիի վէ ման-
թըզի թարիզի՝ մեքթէպներէ Խրիսթիան
ուխուվէթ վէ միւսալաթ բուհունու իտ-
խալ էթմէք տիր : Քիլիսէյի իւլահ էթ-
մէզտէն էվվէլ մէզհէպի տէրպէրի իսլահ
էթմէլի իզ : Իհթիյաճըմըզ պու տըր :
Մուսլիմէր հայաթ վէ իման սահիպի
զաթլար օլուպ տինի՝ աթֆալըն նազիք վէ
մասում գալլէրինէ իլհագ վէ նաֆըզ
գըմաղա արըուլու վէ միւլթէաիր օլմալը
տըրլար : Հագիգի իսլահաթ իլթէ պու տըր :

Պունա՝ Կիրակի Քիթապը Մուգատ-
տէն թալիմի տախի իլավէ օլունմալը տըր :
Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգատա՝ մեքթէպներ
հիւքիւմէթէ թէպլիւզ էթաիքլէրի սէ-
պէպտէն անլէրտէ մէզհէպի թալիմ հօգ
տըր : Փագաթ քիլիսէյէր մեքթէպի եւ
մեքթէպսիզ ճիւմէ սիւպեանը ճէլպ վէ
փէրվէրտէ էթմէք իլիւն քէմալը զայրէթ
ու կէրմի իլէ իլլէյիպ էնվա ի վաւրթալար
իսթիմալ էաէրլէր : Անլէրէ Քիթապը Մու-
գատտէն տէրսի վէրիպ անլէրին բուհանի
հայաթընը վէ պէօյլէճէ քիլիսէյին հայա-
թընը թէմին էաէրլէր : Աճէպա նիլիւն Էր-
մէնի քիլիսէյինտէ Կիրակի Քիթապը Մու-
գատտէն տէրսի հօգ տըր :

Քիլիսէյին գաւանին ի էսասիյէսինտէ
պու պապտէ պիր մանիէ վա՞ր մը տըր :
Պիզիմ զաննըմըզճա վագրա պունուն աքսի
տիր : Վէ մէմուրիյն ի բուհանիյէ պու իտ-
սուստա թէքիւսիւլ էթմէքտէ օլուուզ-
լարը սէպէպտէն մէսուլ տըրլար : Վաւ-
րապէսլէրին վագիֆէսի սիյասի իճրաաթ
վէ տաւա վէքեպէթի էօյրէնիպ էօյրէթ-
մէք տէյիլ տիր : Անլէրին տալէթի Ալլահ-
տան տըր : Անլէրին իլի ճէմաաթը վէ անըն
սիւպեանընը պու հայաթպախը քէլամտա
թալիմ ու փէրվէրտէ էթմէք տիր :

Սալիսէն : Կէնճիէրին Խրիսթիյան

Շիրֆէթլէրի : Էրմէնի քիլիսէյինտէ պու
նէվ շիրֆէթլէրին այնի իամ, մէպէք (ծրա-
գիր) մագսէտ վէ ֆաալիյէթլէր իլէ մէվճուտ
օլմասը զարուրի տիր : Քիլիսէ պունա մուխա-
լէֆէթ էթմէզ : Էրմէնի քիլիսէյինտէ պու նէվ
շիրֆէթլէրին իհմալէտիլմէքտէ օլմասը պէնտէ
աղիմ էսէֆ վէ շիֆա գապուլ էթմէզ պիր
եարա հասըլ էթմիշ տիր : Խսթանպօլտա
սալթ Խնճիլի ճէմաաթըն պիր Կ. Խ. շիր-
քէթի մէվճուտ օլուպ պաղը նօգսանլարա
րաղմէն մէվճուտիյէթլին իպգա վէ ֆաա-
լիյէթ իզհար էթմէքտէ տիր : Աճէպա պու
շիրֆէթ սալթ Փրօթէսթանլարա՞ մը մախ-
սուս տըր, վէ աճէպա Էրմէնի քիլիսէյինտէ
կէնճլէրի Խրիսթիան կէնճլէր թէմիյէ օ-
լունմագտան իճթինա՞պ մը էտէրլէր : Հա-
ւա՞, Կ. Խ. շիրֆէթլէրի խուսուսի ֆըրդա-
լարա մէնսուպ տէյիլ տիրլէր : Անլէր էլ
եէվմ պէօյիւք միւէստէսաթ հէյէթլինի
քէսպ էյլէմիշ տիրլէր : Տիւնեատա էլան
800 շիրֆէթլէր մէվճուտ օլուպ անլէր կէնճ-
լէրին մաստի, ազլի վէ աիլազի գապի-
լիյէթլէրի իւղէրինէ մուհաֆըզ մէլէքլէր
մագամընտա օլարազ՝ էյլէնճէ, մուսիգա,
թէտրիս վէ էմաալի միւմքլին օլան հէր շա-
րէյի իսթիմալ պիրլէ՝ կէնճլէրի ճէլպ վէ
անլէրի տիւնեալիլիյին մուխրիպ աղընթը-
սընտան վէ միլլի վէ իճթիմաի հայաթըն
կիրտապընա զարգեապ օլմագտան թախ-
լիս էտէրլէր : Քէմալը ճէսարէթլէ պէյանա
մէճպուր իմ քի Էրմէնի քիլիսէյինտա Կ.
Խ. շիրֆէթլէրի թէշէքքիւլ էթմէտիքճէ՝
քիլիսա քէնտինին շէրէֆի մագամընտա
օլան էրքիլիյին խայրընը կէօրսին :

Էրմէնի քիլիսէյինտէ տիլէր պիր մուհիմմ
իհթիյաճ տա վիւզ մէսէլէսի տիր : Բու-
հանի, իմար էաիճի, գալպտէն նիւպէան
էտէն վէ գալպէ իսթիմալ էտիլիպ իլահի
հագիգաթլարըն թիւճէմանը օլան վաղլար
տէմէք իսթէր իմ : Իման վէ հայաթ, հա-
գիգաթ վէ նուր, մէշազգաթ փօթաալըն-
տան կէշմէքտէ օլան Էրմէնի միլլէթիմիզին

հէր սընփը իւզէրինէ Բէրուպիմ միտիլու գանատլարընը կէրմէլի տիրէր: Դասական վազլար, ֆաիտէսիզ լաֆզէնլիքէր, սէնտի պէլաղաթլար վէ եափմա շաիրանէ զէվզ-լէրէ էնճամ վէրիլմէլի տիր: Պու կիւն ա-տէմէր՝ հէր շէյաէն զիյատէ Բրիստոսուն Ինճիլինէ միւհթամ սըրլար: Բիլիսա քէն-տի թէշքիլաթընտա վազ իշինէ չօզ էհէմ-միլէթ վէրմէլէ Վարդապետէրին ֆամիլ-եա զաիլէսինտէն ազատ օլուպ (Կուսակրօ-նուրիւն) տաղտան տաղա, վէ շէհրտէն շէհրէ տօլաշարագ վազ էթմէսինի թա-միմ էթմիշ տիր:

Էվիլէլա հաղըրլուզ կէօրիւպ սօնրա միւ-պաշէրէթտէ պուլունմագ մուգթաղի տիր: Վատթալար էքիք տէշիլ տիր: Իմտի մէք-թէպլէրտէ Բիթապլ Մուգատտէն թալիմ էաիլի, աինի թալիմ մուգթէտիր զաթ-լար եէտինէ թէվտի գըլընըր, վէ քիլիսէտէ Կ. Խ. շիրքէթլէր իշէմէյէ պաշալըպ մէ-մուրիյնի բուհանիյէ իլանի փիյամ վէ փէյլամարը վազ ու իլան էթմէյէ պաշ-լար իսէ իպահաթ իշի պաշամըշ վէ եարը օլմուշ սայրլըր:

Պու միւպարէք էյամ կէլիլ վէ էրմէ-նի՝ սաքիթ ու սամիթ սուրէթտէ սիյասի, իգթիսատի վէ բուհանի իսլահաթտան սօնրա՝ ճիտտէն վէ էսասի պիր թարգաւ, վէ սըրֆ մէզհէպի վէ բուհանի մուճիպ վէ վասիթալար իլէ քիլիսէ իպահաթը մէ-սէլէսինի էլէ ալըր, վէ պիլիսասա պու մագսէտէ թէշէքքիւլ էթմիշ օլան պիր հէյէթ՝ էրմէնի նէպինինին թարիլի քի-լիսէսինին սըֆաթը մախսուսէսինէ պիր զիյան կէթիլմէյէրէք իպահաթ թա-լէպ վէ իտաիստընտա պուլունուր իսէ զաննը աճիգիճէ սալթ ալթի իւզ զիքը իքի ճիհէթտէն թէնսիգաթ քեաֆի օլուր: Օ զէման էրմ. Ինճիլի, բէսուլի վէ իս-լաճ օլմուշ, (Հայ. Առն. Առաքելական քարենկարգեալ) պիր քիլիսէյէ մալիք օ-լուրուզ:

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԵԷՎՍԻ ԻՊԱՏԷԹ

ԹԷՎՊԷ ՎԷ ԱՆԸՆ ՇԱՐԹԼԱՐԸ

Բշ. Եսայի 45, 22: Թէվպէ կիւնահ-քեարըն Ալլահա տէճումէսի տիր: Ատէմ սէմավի Փէտէրինին իրատէթինէ գարչը իշլէտիքճէ շէյթանա գուլ վէ հէլաքա մահքիւմ տիր: Թէվպէ աստէմին քէնտի հայաթընտա էն եիւքսէք եէրի Ալլահա թաղտիմ էթմէսի, վէ խէլաս վէ սէլա-մէթէ նաիլ օլմագ իւզրէ Անա իլթիճա էթմէսի տիր:

Դշ. Դուկ. 15, 17: Ատէմին հէր հան-կի պէրէքէթէ նաիլ օլմասը իլիւն էվիլէլա անըն օ պէրէքէթէ միւհթամ իտիլինի հիտ էթմէսի լաղըմ տըր: Միւսրիֆ օ-ղուլ քէնտի փէրիշան հալինի կէօրտիւ. վէ պու՝ անըն թէվպէսինտէ իլք աւորմ օլտու: Սէն թէվպէ էթմէք իաթէ՛րմիսին, էվիլէլա սէն սէնի կէօր վէ նէյէ միւհթամ օլտու-ղունը անրա: Պու կիւն հանկը թարաֆա տօղրու կիթմէքտէ իտիլինի կէօրմէք ի-շիւն Ալլահտան քէպըն պիր պասար թա-լէպ էյլէ:

Դշ. 2 Թէվ. 7. 14: Կիւնահքեար՝ անա գարչը կիւնահ իշլէմիշ օլտուղը Ալլահըն ազամէթ, գուտսիյէթ վէ մուհապպէ-թինին հուղուրընտա աուրուպ քէնտի մէն-ֆուր կիւնահլարընըն քէնտի իւզէրինտէ հասըլ էթտիլի շիրքին նէթիճէլէրէ, վէ օ եիւղաէն փէտէրինին գալպինտէ մէյ-տանա կէլէն քէտէրէ պագաղըրընտա հիճապ էաիպ ինայէթին թախթընա թէվազու իլէ եազլաչըր: Մուգատտէմա գուճաղընտա օթուրուպ սէվիլլաիլի Փէտէրին գափու-սընտա պիր խըտմէթճի օլմագա լաղի օ-լուր: Սէնին թէվպէնտէ պու թէվազու վա՞ր մը տըր: Թէվպէ գուրպանընը թէ-վազու մէզպահը իւզէրինտէ թաղտիմ էյ-լէ, օլ զէման անը սէմավի ալթէլէ եան-մագտա կէօրէճէքսին:

Եշ. Յոր. 33, 27-29: Թէվպէքեար քէն-
տի կիւնահընը կէօրիւպ թէվազու իլէ անը
Ալլահըն հուզուրընտա իգրար էտէր: Կիւ-
նահ իչէմէքլէ Ալլահը ինծիթմիշ իտիյինի
քէնտի տէրունինտէ հիսս էթտիյի կիպի,
«էյ Փէտէր, սէմայա վէ սէնին հուզուրուն-
տա կիւնահ իչէտիմ» աէյէրէք, անը Ալ-
լահըն հուզուրընտա տաիի թազրիւր էտէր
Սէն կիւնահլարընը եալընըզ գալպինտէ
սէն սանա՞ մը իգրար էտէրսին, եօգ իսէ
անը սէմա վէ անըն Մէլիյի օլան զաթըն
հուզուրընտա տա իգրար էտէ՞րմիսին:

Ուր. 3 Միւլ. 8, 33: Ամալ. 8, 22:
Կիւնահքեար քէնտի մէճուհ ճանընըն պէ-
լասանընը եալընըզ Ալլահտա կէօրիւպ Անա
ֆէրեատ էյլէր: Պու ֆէրեատ թէվպէ-
քեարըն տուսար տրը: Ալլահ պու ֆէր-
եատըն ճիտտիյէթինէ նազարէն աէր,
«Օղլում, կիթ, կիւնահլարըն սանա աֆվ
օրւնտու:»

Շար. Մաթ. 21. 32: Իման Ալլահըն
Քրիստոստա պախշ էթտիյի խէլաս աթի-
յէսինի գապուլ էթմէք իւզրէ, թէվպէ-
քեարըն իթիմատ իլէ անա թէպիմ օրւն-
մասը տրը: Քրիստոսըն փաք գանըյլէ
կիւնահլարընտան երյգանմըշ, վէ աֆվ օ-
լունմուշ իտիյինէ տաիր տէրունինտէ հիսս
էթտիյի պիր գանաաթ տրը: Քրիս-
տոստա թէմին էտիլմիշ խէլաս վէ սէլամէ-
թին սէնին հայաթընա նազլ էտիլմէսի ի-
չիւն սէն անա իման էտէրմիսին: Իման
էտէնէ հէր շէյ միւմքին տիր: Գօրգմա
անճազ իման էթ:

Կիր. 2 Կորն. 7. 10-11: Կորնթու-
լուլարըն թէվպէսինտէն հասըլ օլան պու
նէթիճէլէրէ էյի տիգգաթ էթ: «Ճէհտ»,
«իլթիյազ», «ղայրէթ»: Էվկէճէ ֆանի
տիւնեա վէ ճէսէտ վէ նէֆա իչիւն հէր
շէյի գուրպան էթմէյէ րազի օլան կիւ-
նահքեար, հաղիգի թէվպէ իլէ Քրիստո-
սա կէլտիյինտէ, Մէլէքիւթ Ուլլահըն թէ-
րազգընը, Ալլահըն իզգէթի, վէ Խրիսթիւն
հայաթընտա քէնտինին զիյատէ նէմա
պուլմասը իչիւն, «ճէհտ», «իլթիյազ»
վէ «ղայրէթ» տէ պուլունմազա տա վատ
էտէր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

Տէֆվիճ ԼիվիհըՍթըն

11.

Գըշ օ դատար շիտտէթ քէսպ էթ-
տի քի, պաթազլըզ հալինի քէսպ էթ-
միշ օլան վատիլէրի արասըրա պասան
սէյլէր իչինտէն կէշմէք իչիւն զախիլէլէրի
պաշարընտա օլարազ, պօղազլարընա դա-
տար սու իչինտէ եիւրիւմէյէ մէճպուր օ-
լույօրլար իտի: Թաամ կիթտիքճէ ազալ-
մազտա, միւշքիլաթ վէ խասթալըզ կիթ-
տիքճէ քէսպ ի շիտտէթ էթմէքտէ իտի:

Լիվինկսթըն պու վազթտա 60 մինին-
տէ օլուպ կիւն կիւնէ զաիֆլէնմէքտէ իտի:
Սաարզ խըտմէթճիլէր քէնտի ֆարզլարընը
փէք տիգգաթլէ իճրա էտիյօր իտի խէ-
լէր տէ, Լիվինկսթըն հէր մուալէնէթէ
րազմէն՝ իչինին եարըմ գալսճազընը պիր
մէթթուպունտա եազաճազ գատար ար-
թըզ քէնտի քէնտիսինի զաիֆ վէ պի-
թազաթ հիսս էթմէքտէ իտի:

Նիհայէթ անըն խըտմէթճիլէրի քէնտի
էֆէնտիլէրինին արթըզ օթուրուպ եիւրիւ-
յէմէզ պիր հալտէ պուլունտըլընը կէօ-
րիւպ, անըն իչիւն սըրըզլարտան սամա
պիր եաթազ եափարազ անը օմուղլարըն-
տա կէօթիւրմէյէ մէճպուր օլտուլար:
Էննիհայէ եէվմի սէրկիւզէլթինի եազմազ-
տան ֆազլա պիր շէյ եափամազ հալա
կէլիպ, Ապր. 27տէ եազալըլ մուխթիլէտէ
իպարէլէր փէք նազըս պիր հալտա իտի:
Ձէվալը վէ սատըզ խըտմէթճիլէր անըն
վէֆաթընըն փէք եազըն օլտուլընը հիսս
էտէրէք, Ապր. 29տա անը Շիթամպօ նամ
պիր գալիյէյէ կէթիլտիլէր: Օրատա ա-
նըն իչիւն պիր գալիպէ վէ անըն տէ-
րունինտէ գուրու տալ վէ օթլարտան պիր
եաթազ հազըրլայրպ անը եօրղանլար
իլէ սէթր էյլէտիլէր:

Անըն խըտմէթճիլէրինտէն Սիւսի նամ

եղի, պիր կիւն ազշամա գատար քէնտի
էֆէնտիսինէ փէք սատրգանէ իֆաի խըա-
մէթ էյլէյիպ, այնի շէյի կէճէլէյին Մաճափա
նամ տիկեր պիր խըղմէթճի իճրա էյլէտի-
կէճէ եարըրնտա Մաճափա, «Սիւսի,
էֆէնտիսինէ եանընա կիտինիզ, պէն գօր-
գույօրմ» աէյու նիտա էյլէտի: Սատրգ
ատէմէր իշէրի կիթտիքլէրինտէ կէօրտիւ-
լէր քի, սէվկիւլիւ էֆէնտիլէրի, Աֆրի-
գանըն խէլաքեարը, եաթաղը իւզէրինտէ
տիզ չէօքմիւշ, իքի էյլէրիյէ եիւզինիւ
սէթր էթմիշ, վէ եիւզ իւթիւ եասթը-
ղընա տայանմըշ օլտուղու հալտէ թէպիմ ի
րուհ էթմիշ իսի:

Պիր քիմնէնին իէնսի հէմճիմնսի ուղ-
րուլնա ժէսա ի ճաւն էթմէսի ճէսարէթ
թալէպ էաէն պէօյիւք պիր գահրէմանըզ
տըր: յաֆիւն աւիշէր ուղրուլնա եաշայա-
պիլմէֆ, տահա զիյատէ ճէսարէթ թա-
լէպ էաէն, վէ պիւնաէն ալէյհ տահա կիւճ
պիր գահրէմանըզ տըր: Լիվինկսթըն
պուլըրըն հէր իքիսինի տէ իճրա էյլէտի:
Հագիգաթէն Պլանթիլինի ֆապրիգա իշ-
ճիսի օլան չօլ ֆագիր չօճուգ, հէր հանկը
պիր քիմնէնին եափապիլէճէյի էն նէճիպ
վէ էն ալի շէյի իճրա էյլէտի: Օ քէնտի
պիւթիւն հայաթընը Ալլահըն զէվալլը էվ-
լատըրը ուղրուլնա ֆէտա էյլէտի: Վէ
պուլըն տա փարա եախօա չէօհրէթ իշիւն
տէյիլ, անճագ Ալլահ վէ ինսանլարա տօղրու
զալպինի տօլտուրմուշ օլան մուհապպէթ-
տէն գըլտղուլլանարապ իճրա էյլէտի:

Մայիս 1ին միւլէլիմ չաֆաղընտա ա-
նըն սատրգ խըտմէթճիլէրի պիր արայա
կէլիպ իսթիշարէ էթմէյէ պաշլատըլար:
Անլէր, քէնտիլէրէ պիր թէք տէֆա վուր-
մամըշ, հաթթա խասթա օլտուգլարընտա
անլէրի քէնտի չօճուղը կիպի պէսլէյիպ
գայըրմըշ օլան շու սէվկիւլիւ էֆէնտի-
լէր հագգընտա գօնուշտուլար:

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՄԵՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆ

58 իննի ինքսնատա՝ երտըզտաքի չինի ֆապ-
րիգատընըն տահա միւլէմիւլ պիր հալէ իֆրաղը
իշիւն թախսիսաթընա պիր միգտար իլավէ էտիլ-
մէսի, վիլայէթ մէքքէզլէրինտէքի մէճիս ի ու-
մուլի ազալարընա իճթիմա էտիլմէյէն կիւնէր
տէ սախի օլարապ էյլիշէր զուրուշ վէրիլ-
մէսի վէ 326 պահրիյէ պիւտճէսինտէ գատրօ
խարիճի կէօսթէրիլէն 852 զապիթտէն 530ը
ֆապրիգալարա, զըրհլարա վէ գըրուազէօր-
լէրէ թային էտիլմէքլէ մաաշլարընըն վէրիլ-
մէսինէ տաիր պիրէր մատտէ ի գանուհիյէ
օգուլնուպ մալիյէ էնճիւմէնինէ հէվալէ օլտուտու:
Պատէհու տիւյոնը ումուլիյէ պիւտճէսինին
միւլաքէրէսինէ կիրիլիտի: Սուլթանըն՝ 49 մի-
լիոն զուրուշտան իսպարէթ օլան թախսիսաթ
պիւտճէսինէ 960,000 զուրուշ տահա իլավէ օ-
լտուտուպ այնէն գապուլ էտիլտի: 59 ուննու ին-
քսնատա՝ Ապաիւլ Համիտտէն գալան միւլէվ-
հէրաթըն՝ Մուրատա նիշանլարտան մատաւընը
«Տօնանմա ի Սամանի մուալլէնէթ ի միլիյէ ճէ-
միյէթի»-նէ թէրքինէ տաիր մատտէի գանուհիյէ
օգուլնուպ խալիճա միւլաքէրէյի միւլէպ օլ-
տու: Նիհայէթ միւլէվհէրաթտան գըյմէթ ի թա-
րիլիյէյի հալգ օլանլարըն թէֆրիգ էտիլպ հիւ-
քիւմէթին նէզարէթի թահթընտա սաթըլմաը
գարարկիր օլտու: Իքինճի ճէլտէտէ՝ Լուլթի
Ֆիքրի պէյին՝ Խոարէի էօրֆիյէնին թէմուտի
էսպալընըն հիւքիւմէթտէն իսթիգանա տաիր
վէրալի պիր թաղրիր օգուլնուպ խալի միւլնա-
գաշայը պատի օլմուշ վէ աէշէթիլի կիւրիլթիւ-
հաար էթմիշ տիր: Զօգլարըն «րէյէ», «րէյէ»
նիտալարըն տրաւընտա Լուլթի Ֆիքրի պէյ,
«Պէօյլէ մուհիմ պիր մէսէյէտէ իսթիգանըն րէտտ
էթմէյինիզ, ֆըրգանըզա գաթիյէն շէրէֆ կէ-
թիլմէզ» տէմիշ տիր: Վէ թէքրար թագ-
րիր մէզքիւրին րէտտ էտիլմէսի չօգլար թա-
րաթընտան թէքիւ էտիլտիյինի կէօրիւնճէ Բիլա
թէվֆիգ պէյ, «Պու կիպի մէսէյէյէրտէ ազղը-
մըզը գափատըյօրտուլուգ, գալիայըն պու իւլ-
ֆանը» տէմիշ տիր: Թագրիր րէյէ գօնուլուպ
61 րէյէ գարը 113 րէյ իլէ րէտտ էտիլմիշ տիր:
Պատէհու ճէզա գանուլնաթէսինին միւլաքէրէ-
սինէ կէշիլմիշ տիր: 60 ըննը ինքսնատա՝ Հար-
պիյէ պիւտճէսի միւլաքէրէյէ ալընմըշ օլուպ
վալթըն փէք պէօյիւք գըսմը Մահմուտ Շէվ-

քէթ միաշնորհ իզահաթը հալի հուրգունաթախսի էտիմիշ տիր: Միւշարիւնիւնէյ մէսարիֆի ասքէրիւնէն պահս էթտիլի սըրասա 1324 սէնէսինտէ 7,290,000 լիրա սարֆ էտիլիւնի, 1325 սէնէսինտէ պունա 990,000 վէ 1326տա 1,716,000 լիրա միւնզամմ օլտուզունու, տէվրի մէշրութիւթտէն պէրու միլլէթ՝ ասքէր իչիւն ֆաղլա օլարազ 7,500,000 լիրա մասրաֆ իթիլյար էթմիշ օլտուզունու վէ պունա մուզապիլ ինրա էտիլէն 3 սէֆէրլէրին իքիսի մուվաֆֆազ օլմուշ վէ իւչիւնճիւսիւ (Եէմէն) տախի չօզ սիւրմէզտէն մուվաֆֆազիւթլէ խիթամ պուլաճաղընը գոււվէ ի ասքէրիւնիւն պուլէրի սէնէ զարֆընտա 105 թապուր բաստէսինտէ թէզայիւտ էթտիլիւնի, իքիւնճի օրտու տախիլլէնտէ գըշլալար ինչա էտիլտիլիւնի, 120,000 ռէտիֆին ասքէրի թալիմ ալտըրընը, Շօտրա, էտիրնէ վէ Եաննատա թէտաֆիւ մազսէտիլլէ իսթիւնէնամաթ Էափրըրընը, հիւ պիր մէմլէքէթ հազգընտա ֆիքրի թէճալուզ փէրվէրտէ էթմէտիլիւնի, զայրի միւսիլմէթտէն ասքէր ախզ էթմէք խուսուսունտա իսթիլտա թէթէտուիւտ կէտիլլէրիլտիլ հալտէ չիմտի զայրի միւսիլմ վաթմանտաչարըն պէօլլէք պիր խահիլ իսպրազ էթտիլլէրլինի, վէ անլէրին ճէպլէն իսլամ էտիլտիլլէրինէ տաիր խապէրլէր նէշր էտիլմէքտէ օլմուշ խտէ էլէնէվմ օլտուտա 40,000 զայրի միւսիլմ ասքէր պուլունուզ անլէրտէն պիր տանէսինիւն պիլէ ճէպլէն իսլամ էտիլտիլ իսպաթ օլունամաթ իտիլիւնի վէ զայրի միւսիլմ ասքէրլէրտէն զայէթլէ մէմուն օլտուզունու, վէ Արնալուտուլուզտա իսթիլլալ իչիւն պիր սէպէպ մէվճուտ օլմատըրընը, հաթիթա քէնտիսի Սընալուտուլուզա կիթալիլի զէման մայէթիլտէքի ասքէրլէրին պիւթիւն Սընալուտ օլտուզալըրընը փէք միւնէսիր սուրէթտէ պահս էթմիշ վէ պահսը պիր գաշ տէֆա ալզըշանմը տըր: Պունտան սօնրա Պուշօ էֆ. Հարպիլլէ պիւնաճէսինիւն միւֆրէտաթընըն վէրիլմէսինի թալէպ էթմիշ վէ ճիւզի միւզաքէրէտէն սօնրա մէճլիտէ խիթամ վէրիլմիշ տիր: Յիլմնի ինթրիստա՝ Հարպիլլէ պիւնաճէսի հազգընտա միւզաքէրէ ճէրէյան էթմիշ տիր: Ասքէրէ ալլան զայրի միւսիլմ էֆրատըննէ սուրէթլէ վէ նէ գատար պիր միւտտէթ իֆա ի վազիֆէ էտէճէքլէրլինի պիլմէտիլլէրի սէպէպտէն ֆիրար էթաիլլէրի, պիւնտէն ալէյ պունչարըն թալիլ ու թահտիտ էտիլմէսի լաղըմ իտիլի թէշիտ էտիլմիշ տիր: Բուճէլիտէ օլտուզճա գըշլալար Էափրըմազտա վէ տաքիլին հիւնի հալտա պուլունամալըրընա չալլըրմազտա խտէ տէ Անատուլունու իհմալ էտիլտիլի զիքր օլունամուշ տըր:

S U Ն Ի Լ Ի

Պաղտատ շմէնտիֆէրի հազգընտա պիր միւտտէթտէն պէրու հիւքիւմէթ ի Օսմանիլլէ իլէ Ալմանիա արալընտա ճէրէյան էթմէքտէ օլան միւզաքէրաթ կէչէն Փաղար կիւնիւ նէթիճէլէնէրէք սօն տէրէճէտէ մուհիմմ օլան չու մէսէլլէն պիր խաթէմէ ի գաթիլլէ վէրիլմիշ տիր: Ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթ տէօրթ ճիհէթէ շամիլ տիր: 1. Հալիֆ իլէ Պաղտատ գըսմը: 2. Պաղտատ — Պասրա գըսմը: 3. Օսմանիլլէ — Իսքէնտէրուն գըսմը: 4. Իսքէնտէրուն լիմանը: Պու միւզաքէրաթըն քիաֆֆէսի տէ հիւնի սուրէթլէ նիհայէթ պուլմուշ տըր: Իսքէնտէրունա Էափրըլաճազ չիւպէնիլն Հալէպտէն պաշլամասը արզու էտիլմիշ խտէ տէ, արալլինիւն անվալլինէ նազարէն մէսարիֆին սօն տէրէճէտէ աղըր օլաճաղը նազարը տիգզաթա ալլանարազ չիւպէնիլն Օսմանիլլէտէն ալըրմասը թէնսիպ օլունմուշ տըր: — Պաղտատ — Պասրա հազգընտաքի միւզաքէրաթա կէլլինճէ Հայտար փաշատան (Իսթանպօլ) իսթիլարէն Պասրա քէօրֆէղինտէ թալիլն էտիլլէճէք պիր նօթթալա գատար շմէնտըթէր իսթիլլաղըն իսթիլնալ էթմիշ օլան Ալման գուճիա նիտար Պաղտատ իլէ Պասրա արալընտաքի հազգընտան վազ կէչմիշ, Էանի մէզքիւր գըսմըն ինչասը վէ իչլէտիլմէսի հազգընը պիր Օսմանը չիրքէթիլն տէվր էթտիլլինի հիւքիւմէթ ի Սէնիլլէն թէսմէն պէյան վէ թէանհիւտ էլլէմիշ տիր: Պաղտատ — Պասրա գըսմընըն հիւքիւմէթ ի Օսմանիլլէ թարաֆընտան արզու էտիլլէն սուրէթտէ թէշիլ օլունաճազ Էնի պիր չիրքէթէ տէվր վէ թէրք օլունամասընա մուզապիլ թալէպ էտիլլէն չէյ Էնի չիրքէթտէ Ալման սէրմայէտալարընա թէֆրիգ էտիլլէճէք հիսսէնիւն տիկէր պիր էճնէպի միլլէթ սէրմայէտալարընա թախսիա օլունաճազ հիսսէտէն տուն օլմամասը տըր: Պաղտատ շմէնտիֆէր գուճիանտա կէօմրիւքլէրէ վուզու պուլաճազ զամիլյաթտան թէմիլն էտիլլէճէք վարիտաթըն Պաղտատ շմէնտիֆէրլինէ գարըրըզ օլմազ իւզրէ թախսիլինի թալէպ էթմէք հազգընտան ֆէրաղէթ էթտիլլէ կիպի փաթկիլ թէսմիլտէ կէօրիւլէճէք Փաղալըն թախսիլինի տէ թալէպ էթմէլլէճէլինէ տաիր հիւքիւմէթ ի Օսմանիլլէն ալըրճա թէանհիւտաթտա պուլունմըն տըր: Հալիֆ — Պաղտատ խաթիլլէն կէլլինճէ Պուլզուլլու — Հալիֆ գըսմը ինչասթը թազրիպէն 600 քիլօմէթրօ պիր թուլը ճէտիտ իւզրէ թէմտիտ վէ Պաղտատ չէհրի-

նէ գատար իսակ օրունաճաղ տըր: — Իսքէն-տէրուն չիւպէ խաթթը իսէ Սամանկէ մէվ-գիւնտէն ալըլարազ լիման խաթթլարըլէ քէսպ ի իլթիսաք էթմէք իւզրէ Իսքէնտէրունա միւնթէնի կէնիշ պիր չիւպէ խաթթը օլաճաղ տըր: Շիրքէթ իւզու չիւպէ խաթթընա ախա փրօժէլը իւզու մուզալէլէնամէնին թարիխ ի թէաթիսինաէն ի-թիպարէն նիհայէթ տօզուզ մահ միւտտէթ զար-ֆընտա նափիա նէզարէթինին նազարը թա-տիպինէ արզ էտիլէճէք տիր: Վէ թարիխ ի թաստիգինտէն իթիպարէն նիհայէթ իքի սէնէ միւտտէթ զարֆընտա իքմալ օրունաճաղ տըր: Շիրքէթ իւզու չիւպէ խաթթընա խաղինէ ի տէվլէթսէն պիր կէօնէ թէէմինաթ հա մուա-վէնէթ ի մալկէ թալէպ էթմէքսիլին զարար ու խասարը քէնտիսինէ ախա օլմազ իւզրէ թասիլիպ վէ ինթիխապ էտէճէլի ուսուլ վէ վէսայիթլէ ինչա էտէճէք վէ իչէտէճէք տիր: Իսքէնտէ-րուն լիմանը. — Իսքէնտէրունտա կէմիլէրին տօզ-րունտան տօղրույա ըրթթըմա հանաշմաւնա վէ հօլճու վէ ասքէրին կիրիպ չըգմալարըլէ՝ էշու վէ միւնիմաթըն քէզալիք տօղրունտան տօղրու-յա ըրթթըմա թահմիլ վէ իխրաճընա վէ ինչա էտէճէլի մալազա վէ հա հնթրիփօրիէ վալըլէ մուհաֆազաւնա վէ Հայտար փաշա լիմանընտա օլտուզը կիպի սիթրիք վէ թէքքէմիւլ էթմիշ ալաթ ու էտէվաթ թէշքիլինէ մուզթաղի պիլ ճիւմէ ինչաթ վէ միւնտէսաթա շամիլ պիր թիճարէթ լիմանընն ինչա վէ իչէաթլմէսի իչիւն Հայտար փաշա լիմանը չիրքէթինէ իմթիյազ ի-թա օլունմըլ տըր: Ինչաթ ախա օլտուզը փրօ-ժկէրին թարիխ ի թաստիգինտէն իթիպարէն նի-հայէթ տէօրթ սէնէ միւտտէթ զարֆընտա իք-մալ օլունաճաղ տըր: Իսքէնտէրուն լիմանընա իւզու մուզալէլէնամէյէ մէրպուլթ թարիֆէլէր թաթպիգ էտիլէճէք տիր: Շիրքէթ՝ հօլճու վէ ասքէրին կիրիպ չըգմալարըլէ էշու վէ մուհիմ-մաթըն թահմիլ վէ իխրաճը իչիւն Փայտտա պիր իսքէլէ ինչա էթմէք վէ իչէթմէք սէլահի-յէթինի հայիգ օլաճաղ տըր: Իւզու իսքէլէ Օս-մանիյէ իլէ Իսքէնտէրուն պէյնիստէքի չիւպէ խաթթընա իլթիսազ էտիլէճէք տիր: Շայէտ չիր-քէթ Իսքէնտէրուն լիմանը ամէլիյաթընըն խի-թամընտան իթիպարէն իքի սէնէ միւտտէթ զարֆընտա պու սէլահիյէթի իսթիմալ էթմէլ իսէ սէլահիյէթ ի մէզքիւրէ քէէլ լէմ հէքիւն հիւքմինտէ օլուզ հիւքիւմէթ Փայտտա լիման վէ հա իսքէլէ թէէսիսի իչիւն ախէր պիր շախա հա չիրքէթէ իմթիյազ իթա էտէպիլէճէք տիր:

Պաղտտա շմէնտիֆէրի հազգընտա ագա էտիլէն պու իթիլաֆնամէ իւզէրինէ թանգիմ գըրընմըլ օլան մուզալէլէնամէլէր իրատէյի սէնիյէյէ իգ-թիրան էթմիշ վէ նափիա նազըլը վէքիլի Հազ-գը փաշա իլէ Մ. Հիւկնէն արասընտա իմզա օ-լունմըլ տըր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մէճլիս ի միւլթէլիթ թարաֆընտան միւն-թէլսապ մէքթէպլէր հէյէթի՝ Փաթրիգիսանէնին պու մէսէլէյէ տաիր հիւքիւմէթէ վուզու պու-լան միւրաճաթլարը վէ հիւքիւմէթին վէրտիյի ճէվապարը թէտգիգ էտէրէք մուֆասապ պիր թափօրթ թէրթիպ վէ թազտիմ էթմիշ տիր: Պու-րտփօրթտա հիւքիւմէթին ումում մէքթէպլէր իւզէրինէ հազգը նէզարէթի գապուլ վէ թա-տիգ օլունարազ Սահմանադրութիւն ահքեամըն-ճա ումում մէքթէպլէր նէզարէթի Փաթրիգէ թէվ-տի օլունմուշ օլտուզունտան, պու սէլահիյէթին իսթիմալը իչիւն մէքթէպլէր հազգընտաքի մու-խապէրաթ վէ միւնասէպաթըն Փաթրիգիսանէ վաաթթարյա իճրալը տէվլէթ թարաֆընտան թաստիգ օլունան Փաթրիգիսանէ գանուը իգ-թիզաւընտան պուլունտուզը տա զիքր օլունու-յօր: — Պապը Ալիտէն զազէթալարա թէպլիզ օլունտուզունա նազարէն՝ Պիթլիս վիլայէթինտէ Տարմայիս նամ գարիյէ ճիւլարընտա տէօրթ էր-մէնիլէրին թահիր օլլու Մէրճան համընտա պիր չէրիթ թարաֆընտան գաթիլ էտիլտիլի թաստիգ օլունուզ գաթիլ ի մէրգումուն սէրտէսթ էտի-լէրէք մահքէմէյէ թէպիմ էտիլմիշ խիլի տախի նազարէթէ սնլալըմըլ տըր: — Էջմիածին Տե-զապահը Տ. Գէորգ Արքեպս. Սուրէնհան Տե-զապահ Վահրամ Ս. ա պիր մէքթուզ կէօնտէ-րէրէք քէնտի ինթիխապընա տաիր Փաթրիգ-խանէտէն թէլէկրաֆ ալմամըլ իսէ տէ, զազէ-թալարտա օգունմուշ օլտուզունը պիլ պէյան թէպլիքեաթընը արզ վէ մալիւմ իգթիսալըլ իլէ միլլէթէ ֆախտէլի օլաճաղընը պէյան էթմիշ տիր: — Իզմիլ քիլիսէսինտէ միթինիլ էթմէք մէսէլէ-սինաէն տօլալը զունուր էտէն արպէտա էսնա-սընտա գաթիլ օլունան Հայաճեան վէ Բէշիհա-նըն գաթիլի Գասպար Տէմիրճեանըն մուհաքէ-մէսի կէլէն Փէնչէնպիլի կիւնիւ Իզմիլ ծինայէթ մահքէմէսինտէ բույէթ էտիլիպ մէրգում գաթիլ 15 սէնէ քիւրէք ճէզալըլէ մահքիւմ օլմուշ տըր: — Տեզապահ Ս. կէլէն ծիւմա կիւնիւ ա-գարաթը միլլիյէ մէսէլէսի հազգընտա մէճլիս ի ճիւմանի ալաւընտան պալըլարը իլէ միւզաքէ-

րաթտա պուլունարգտան սօնրա մէսէլէի մէզ-
քիւրէ հազգընտա մազամը մէշէյիսէթէ թագ-
տիմ օլունմագ իւզրէ պիր արիզէի մախտուսէ
գալէմէ ալարմը տըր:—Տեղապահ Ս. կէշէն
Փէնճէնպի հիւնիւ մէարըֆ նազըրը Իսմաիլ
Հազգը պէյի զիյարէթ վէ մէմուրիլէթի ճէտի-
տէսինի թէպրիք էյլէմիշ տիր: Իսմայիլ Հազգը
պէյ էրմէնի մէքթէպլէրինի ըուխաթը վէ
մուալլիմէրին շէհատէթնամէլէրի մէսէլէսինտէն
պահսէ, անլէրին հազընտա թէսվիյէ օլունա-
նալընը սէօյլէմիշ տիր: Տեղապահ Ս. տախի
էրմէնի Փաթրիգիսանէսինին հիւքիւմէթին մէք-
թէպլէր իւզէրինտէքի հազգը թէքթիշ սէլահիյէ-
թինի գապուլ էթտիլինի, վէ լաքին հիւքիւմէ-
թին մէքթէպլէրին տախիլի իտարէսինէ միւտա-
խէլէսի անճագ մուղայիրի գանուռն պիր հալ
վուգուլինտէ լազըմ կէշէնէյինի, վէ էլէնէվմ
պու նէվտէն պիր միւշքիւլաթըն մէվճուա օլմա-
տըղընը զիքը էթմիշ տիր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Բիւթանիա իթթիհատընըն Գործ. Ժողովը
Ազգապէտարան մէսէլէսի իշիւն Իսթանպուլտա
իճթիմաը մէհուլ օլան յիւզօր զօմիսիօն հէյէ-
թինէ Փրօֆ. Արմենակ Հայկաղեան իլէ Վեր.
Յովսէփ Զէճիգեանը ինթիխալ էյլէմիշ տիրէր:
—Պիլէճիկ վազըր Պատ. Ս. Հովիւեան Թրա-
պիզոն քիլիսէսինտէն վէրիլէն տալէթի գապուլ
էտիպ 4 այ իշիւն օրայա կիթմիշ տիր:—Վեր.
Ս. Յ. Գընաճըեան Գահրէտէքի ինճիլի էրմ.
քիլիսէսինէ իսթիֆապընը վէրմիշ օլունալ Յունիս
իպթիտապընտա մահալը մէլքիւրի թէրք էտէ-
ճէք տիր: Լաքին պու միւֆարապաթ չօպան իլէ
ճէմաաթ արապընտա պիր նիֆալ վուգուլընտան
նէշէթ էթմիշ օլմայըպ թարաֆէյն միյանէսինտէ
մուհապպէթ վէ հիւնի թէվէճճիւս պազի տիր:
Քիւշքի Վեր. Գընաճըեան մէմէքէթիմիլ տախի-
լինտէ պուլունան քիլիսէլէրին պիրինտէ իշէյէ-
պիլէ իտի:—Վեր. Հայկ Ատատուրեան Ս. Ամէ-
րիգանըն Մատաչուսէց էյպլէթինտէ Նիւ Սէլըմ
գասապապընտաքի Ժող. քիլիսէյէ տալէթ էտիլմիշ
օլունալ միւմաիլէյի տալէթի գապուլ էյլէմիշ տիր:
Շէհլէրիմիլին պիրինտէ պիր Փրօ. կէնճին էրմ.
քիլիսէսինտէ նիքեանը վէ տիկէր պիր Փրօթէս-
թանըն ճէնազէսինին էրմ. քահանայար հէտիյէ
տէֆնի իճապ էթտիքտէ անլէրին էլինտէն «Ճէ-
հալէթիմտէն Բողլքախան օլտուա» տէյու իմ-
զալանմը պիրէր քեաղըտ ալմըչար տըր:—

Ատանատան Յակոբ աղա Մատէրէճեան՝ Աֆ.
Գր. Հիսարընըն քիլիսէ պինտը իշիւն, 1 օտմ.
լլը. իանէ կէճտէրմիշ տիր:—Ազսէրայտան
Վահան Հ. Էսայեան էֆէնսի եազըյօր քի
«Ազ-Սէրայըն օրթատընտան ճէրէեան էտէն Ազ-
Սու նամ նէհր տօնուպ հաֆթալար իլէ պէր
սէվամ նիւզուլ էտէն գար տախի իշպու նէհրի
միւնճէմիտին պուլունա միւնդամմ վէ պէօյլէճէ
մէճար՝ընտան 5—6 մէթրօ եիւքսէլէրէք խա-
սարաթը աղիմէյի մուճիպ օլմուշ տըր: Մաթթ
թէէսիւֆ շէհրին էքսէր էպնիյէսի քէրիփճ պինա
օլտուգուլտան իթթիխալ օլունան պիլ ճիւմէ
թէտապիրէ րաղմէն չիտտէթ վէ գուվլէթլէ
հիւճիւմ էտէն ճէսիմ տու պէտէնի մահալլէրին
արասընա քէմալը սիւրաթլէ իլէրիլէյիլ խանէ-
լէրի վասաթ հիւսապ 2 մէթրօ իրթիֆաընտա
իւսթա էթմիշ տիր: Սէյապը մէլքիւր նէհրին
ճօշմատընտան օլմայըպ պուլըն սէօքիւմէսինտէն
նէշէթ էթմէքլէ պիր այ գատար տէվամ է-
տէն հիւճիւմէր մահալլէրին եիւքսէք գըմալըրը-
նը տա պիլ իսթիլա Իսլամ վէ իրիսթիյանդարըն
պիր գաշ հիւզ խանէլէրինի, պալըլարընը քիւլի-
յէն վէ պազըլարընը գըմէն խարապ էթմիշ
տիր: Իշպու վազըրը միւլէլիմէնին սէյապլէ-
տէկեանա իրաա էթտիյի գարար 25—30,000
լիւրայը օտմանի հիւսապ օլունուլյօր: Էսէֆ օլու-
նաճագ ախէր պիր իսուսուս խանէլէրի մահվ օ-
լան փէք չօգ ալլէլէրին էպնիյէ ինչատընա ա-
ճիլ օլտուգլարը կիպի, մէսքէն գըլլէթին-
տէն իգամէթ էտէճէք մահալ տախի պուլա-
մայարապ խանլարըն ուֆագ օտալարընտա, պա-
զէն պիր օտատա 2—3 ալլէնին եէրլէյմէսի վէ
ախալ ու իթանըն տուրգուլընտան թէյայիւշ-
ճէ տախի աղիմ միւշքիւլաթա տիւշար օլմալա-
լը տըր: Ալէլիսուսուս 38 տէրէճէյէ գատար
էնէն պիւրուտէթի շէտիտէնին հիւքմիւսն օլտու-
գու էանատէ էհալինին սաթըճանըն փէնչէի գա-
լիմանէսինէ տիւշմէսի էն զիյատէ քէտէրիմիլի
մուճիպ օլմուշ տըր: Ֆէրաքէթին տէվամ էթ-
տիյի միւտտէթտէ գազամըլ գաթիմազամը իլ-
գէթլու Նահեա Սէզայի պէյ էֆէնսի, ումում
մէմուրիյնի հիւքիւմէթ վէ էյրաֆը գատա-
պանըն ըուլ ու շէպ հիմմէթ վէ մէսաիլէրի շա-
յանը թագտիր տըր: Սէյապըն ինճիլի ճէմաա-
թըմըգա տախի խասարաթը չօգ օլմուշ տըր:
Նանէլէրին պազըլարընը մահվ վէ պազըլարընը
տախի գըմէն խարապ էթտիքտէն մատա նէհ-
րին քէնարընտա 3 մէթրօ իրթիֆաընտա միւհ-
քէմ պիր սէստ իլէ մուհաֆաղա էտիլմիշ օլան

քելիսէ վէ մէքթէսլիմիզ տախի խարապ օրմուշ տըր: Պու սէպէսլսէն 6 հաֆթատան պէրու մէքթէսլէր թաթիլ էտիլմիշ վէ իպատէթիմիլի խանէլէրտէ իճրա էթմէյէ մէճպուր օրմուշըզ: Իմտի Բապպըն մէլէքիւթիւնիւ սէվէն, վէ պէթիւն զայրէթիւնի թաշըյան պիլ ճիւմէ խայրիսա՝ զէվաթըն բիգգաթ վէ մուհապպէթլէրիւնի իշպուլ խարապ օրմուշ պէյթէ տալէթ էտէրիգ:—»

Ի Ա Ր Ի Ճ Ի

Կէչէն հաֆթա Իսկիլիզ Փարամէնթօսընտա Օրտու վէ Տօնանմա իշիւն թախսիսաթ թալէպ օրուհմաը իւզէրինէ ազատան պաղըը պու տալիլէրտէ էտիլէն սարֆիյաթըն պէօյիւքիւլ յիւնտէն պահպէ հիւքիւմէթտէն խթիզա՝ էթմիլէր տիր: Լաքին պաշ վէքիլ նամիզաճ օրուպ Փարամէնթօսա հազըր պուլունմատըը իշիւն անըն եէրինէ Խարիճիյէ նազըը Սըր էտուըրա Կրէյ սիւալլարա ճէվապ վէրիպ Գապինէնին ումուր ը խարիճիյէճէ մէպէյինէ տալիւ տէ իզա-հաթտա պուլունմաը տըր: Միւշարիլէյի պու միւ-նասիպէթլէ փէք միւէստիր պիր նութգ իրատ էտիպ տէմիշ տիր քի, Իսկիլիզ հիւքիւմէթի քէնտի միւթթէֆիզլէրինին տիկէր տէվլէթլէր իլէ իթիլաֆտա պուլունմասընա իթիրազ էթմէտիք-տէն մատա, հաթթա քէնտի տէ Ալմանիա իլէ իթիլաֆտա պուլունմաղա սայ էյլէմիշ տիր: Ս սըրտատա Ալմանիա պաշ վէքիլինին պիր սէօգիւ-նիւ տախի սէնա իլէ իգթիպաւ էյլէմիշ տիր: Ֆազաթ տօնանմաը վէ օրտուշը թազվիյէ էթմէք իշիւն փարա սարֆ էթմէք մէճպուրիյէթի թահթընտա պուլունմուզլարընը վէ մէտէնիյէթ ի հազըրէ պու կիւզաէն պիր վիյանա ուղղալըն-ճայա գատար, Կախտ տանա մուվաֆըզ պիր թարիգ պուլունմուհմայա գատար պու հալին պիլզ գարուրէ տէվաթ էտէճէյինի տէ իրավէ էթմիշ տիր: Սըր էտուըրտ Կրէյին նութգունտա էն մուհիմ մօգթա՝ անըն Մ. Ամէրիզա րէիսի Մր. Թաֆթըն պու պիր գաշ այ գարֆընտա սէօյլէմիշ օրտուղու իքի քէյսուլարը խթիլհատ էթմէսի ի-տի: Միւշարիլէյի իտալիա էթմիշ տիր քի տէվ-լէթլէրին իւլքէ վէ փարա մէսէլէլէրինտէ օ-տուղու կիպի շէրէֆի միլլիլէրինէ սպազատար օյան տալալարտա տախի մէսէլէլէրի հաքէմ մէճիլալէրինէ թէվտի էթմէլէրի հէմ միւմքին տիր, հէմ տէ լաղըմ տըր: Սըր էտուըրտ Կրէյ Մր. Թաֆթըն միւթէլաթընը թապիպ է-տէրէք իլալէթէն տէմիշ տիր քի էկէր իքի էն պէօյիւք տէվլէթլէր պու մազսէտէ պիր մուհիտէ տէ ապտ էթմէլէր, վէ պաշգա տէվլէթ-

լէրտէն պիրի իլէ պու տէվլէթլէրաէն պիրինին տալալար պուլունմուպտա անը սուլի մահքէմէլէ-րինտէ թէսվիյէ էթմէյէ օրաղի օրմայարազ մու-հարէպէյէ գաղըշա պու իքի տէվլէթլէր պէօյլէ սըրալարտա պիրլիքտէ մուհարէպէ էթմէյէ տա-խի իթիլաֆազ էթմէլէր նիհայէթ պու մէսէլէ միլլէթլէրին տօնանմա վէ օրտու մէսարֆիլէրինի թէնզիլէ պախ օրուր: Միւշարիլէյին պու նութ-գը կէրէք Ալմանիատա վէ կէրէք տիկէր էվրօ-փա մէմէքէթլէրինտէ հիւնի թէէսիր հուսուլէ կէթիլիմիշ տիր: — Մէքսիգօտա թէքրար խան զուհուր էլմիշ օրուպ թարաֆէյն արաւընտա միւսատէմէլէր վուզու պուլմազտա տըր: Մ. Ամէրիզա հիւքիւմէթի հուսուլա պօյունա տէվգ էթմէք իւզրէ 20,000 ասքէր ճէմ էթմիշ վէ Մէքսիգօ սահիլլէրինէ հարպ սէֆինէլէրի կէճու-տէրմիշ տիր: — Բուսիա հիւքիւմէթի՝ Ձին հիւքիւմէթիւն քէնտի նօթալընա վէրուիյի ճէ-վապը քեաֆի սայմայլա 1881 ահմամէսինէ քեամիլէն թէվֆիզ ի հարաքէթ էտիլմէտիլի թազտիրտէ Գուլճայը թէքրարէն իշպալ էտէճէ-յինի վէ տէվլէթէյն արաւընտա սիյատի տազա-նըն գաթ էտիլէճէյինի պէյան էթմիշ տիր: — Պօմպէյ շէհրինտէ իճրա էտիլէն սօն թահրիլ ի նուֆուս նէթիճէսինտէ շէհրի մէգքիւր էհալի-սինին 972,892 նուֆուս օրտուղը անդաշըմը տըր: — Մահը հալին 24ինտէ Ալմանիա իմիէ-րաթօրը Վիլհէլմ հապլէթլէրի՝ իմիէրաթօր Յրանս Ժօլէֆի ղիյարէթ էտէճէք տիր: — Թօլաթօյինին քիթապլարընտան իւլ ճիլսինին 30,000 նուսիւ-սինի Բուսիա հիւքիւմէթի միւսատէրէ էթմիշ տիր: — Յրանսա հիւքիւմէթի կէրէք Յրանսա վէ կէրէք էլճէզիլէ իշիւն լէսմէն Կրինիզ(Ընտրա) վազթընը իթիլիսալ էթմիշ օրուպ Մարտ 10տա Կարը կէճէտէ պիւթիւն մէմէքէթտէքի հիւքիւ-մէթ սասթիլարընը 9 տազիլէ 21 սանիյէ կէրի պմըշլար տըր: — Բուսիատա պիւհիւն ը վիւ-քէլա վուզու պուլմուշ օրուպ լէիս ի վիւքէլա իլէ Տախիլիյէ նազըը խթիլալարընը վէրմիլլէր, վէ խթիլալարըն գապուլ օրունուպ Մ. Գօգօֆ-չէֆ պաշ վէքիլալէթէ թային օրունուշ տըր: Փէքինտէքի Բուսիա սէֆիլինին գաթլ էտիլտիլի գայտը ինթիյաթիէ խապէր վէրիլմիշ տիր:

Միւսիլի ի մեսուլ վէ սահիպ ի իմթիլազ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍՐ

Տէրիսատէթ, Ձազմազընըր, Յալոբան խան